

AVG Explosieven Opsporing NL

Natuurpotenties de Hoort

Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten conflictperiode

OPDRACHTGEVER : Haskoning DHV Nederland B.V.
ONS PROJECTNR. : 143000650
UW PROJECTNR. : BK5592
VERSIE : 01D
DATUM : 9-7-2025

AVG Bouwstoffen

**AVG Explosieven
Opsporing**

AVG Infra

AVG Transport

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Veerweg 10, 5171 PW Kaatsheuvel
Postbus 160, 6590 AD Gennep
T +31 416 700220

eo@avg.eu
www.avg.eu
KvK 12029421

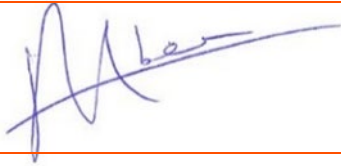
BTW-id: NL801449455B01
Betaalrekening: NL24RAB00353306797
G-rekening: NL46RAB00991487540

Distributielijst

- Haskoning DHV Nederland B.V.
- AVG Explosieven Opsporing Nederland

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

Opdrachtgever	Haskoning DHV Nederland B.V.
Kenmerk	143000650-VO-01D
Naam	Natuurpotenties de Hoort
Versie	VO-01D, definitief, opgesteld conform het CS-VROO versie 2024-01
Datum	9-7-2025
Vrijgegeven door:	Menno Abbe (Manager)
Paraaf:	
Vrijgegeven door:	Marco van Zwam (Senior Deskundige OOO)
Paraaf:	
Opgesteld door:	Ruben Smits MA (Historicus)
Paraaf:	

Afbeelding voorblad.

Luchtfoto van het onderzoeksgebied. Bron: Archief van The National Collection of Aerial Photography (NCAP), sortienr. 3G-TUD-S120, fotonr. 5150. Opnamedatum: 14-7-1945.

Rechten voorbehouden.

De in deze rapportage aanwezige informatie, waaronder de tekst en het kaartmateriaal, is eigendom van AVG. Het is de opdrachtgever toegestaan deze rapportage als één geheel aan derden kenbaar te maken, met het doel waarvoor het is vervaardigd. De verstrekking van afbeeldingen uit de rapportage, of de separaat meegestuurde digitale bijlagen die hier toe behoren, is zonder toestemming van de auteur niet toegestaan in verband met mogelijke (beeld)rechten.

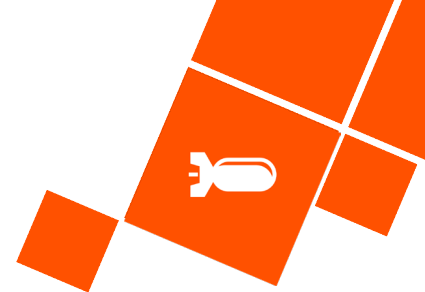

Managementsamenvatting

Er worden in kader van het project Natuurpotenties de Hoort bodemingrepen in het onderzoeksgebied uitgevoerd. Dit vooronderzoek conflictperiode (1940-1945) is conform het vigerende Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplobbare Oorlogsresten (CS-VROO versie 2024-01) opgesteld, om potentiële risicolocaties met betrekking tot de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in kaart te brengen. Zo kunnen de geplande civieltechnische werkzaamheden op een veilige manier worden uitgevoerd, conform de bepalingen in de Arbeidsomstandighedenwet.

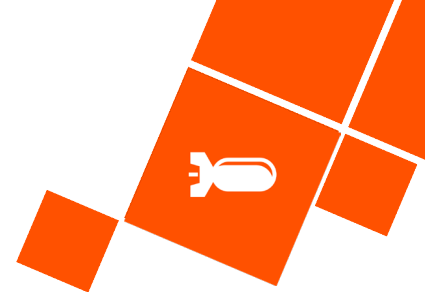
Uit dit vooronderzoek conflictperiode komt naar voren dat er geen indicaties voor ontplofbare oorlogsresten zijn gevonden. Het onderzoeksgebied is niet verdacht op ontplofbare oorlogsresten en de geplande civieltechnische werkzaamheden kunnen op reguliere wijze worden uitgevoerd. AVG Explosieven Opsporing Nederland (hierna: AVG) adviseert desalniettemin te allen tijde een protocol toevalsvondsten OO te hanteren (zie bijlage 6.3).

AVG adviseert om dit vooronderzoek conflictperiode te overleggen aan de gemeenten Weert en Cranendonck, waarin het onderzoeksgebied gesitueerd is.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Probleemstelling.....	7
1.3	Doelstelling	7
1.4	Onderzoeksgebied	7
1.4.1	Relevantie	8
1.5	Onderzoeksmethode	11
1.5.1	Algemeen.....	11
1.5.2	Inventarisatie bronnenmateriaal.....	11
1.5.3	Beoordeling bronnenmateriaal	13
1.5.4	Verantwoording	13
1.5.5	Personele deskundigheid	14
1.5.6	Leeswijzer	14
2	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL	15
2.1	Eerder uitgevoerde onderzoeken	15
2.1.1	Rapportages AVG	15
2.1.2	Derden	15
2.2	Literatuur	16
2.2.1	Meidagen 1940	16
2.2.2	Luchtoorlog 1940-1945.....	16
2.2.3	Bevrijdingsperiode.....	17
2.2.4	Ruimingen van ontplofbare oorlogsresten	17
2.3	Collectie kaarten Topografische Dienst Kadaster.....	17
2.3.1	Geallieerde stafkaarten	17
2.3.2	Defence Overprints.....	17
2.3.3	Historische kaarten.....	18
2.3.4	Duitse stafkaart	18
2.4	Gemeentearchief Erfgoedhuis Weert & Regionaal Historisch Centrum Eindhoven 20	
2.5	Nieuwsberichten.....	23
2.5.1	AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek.....	23
2.6	Explosieven Opruimingsdienst Defensie.....	23

2.6.1	Collectie ruimrapporten.....	23
2.6.2	Collectie mijnenkaarten.....	24
2.7	Nederlands Instituut voor Militaire Historie	26
2.7.1	Collectie Duitse verdedigingswerken	26
2.7.2	Beeldbank NIMH	26
2.8	Provinciaal archief / Militair Gezag	27
2.8.1	Militair Gezag.....	27
2.9	Nationaal archief	28
2.9.1	Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen.....	28
2.9.2	Korps Hulpverleningsdienst	29
2.9.3	Bunkerarchief	29
2.10	Semi-Statisch Informatiebeheer.....	30
2.10.1	Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst en de Mijn Opruimings Dienst	30
2.11	Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie	30
2.11.1	Collectie Departement van Justitie.....	30
2.11.2	Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen	31
2.11.3	Beeldbank Tweede Wereldoorlog	31
2.12	The National Archives Londen	31
2.12.1	Daily Logs	32
2.12.2	War Diaries	32
2.13	The National Archives and Records Administration.....	33
2.13.1	Kriegstagebücher	33
2.14	Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg	33
2.15	Imperial War Museums	33
2.16	Library and Archives Canada.....	34
2.16.1	Collectie Defence Overprints en Overlays	34
2.17	Luchtfoto's	34
2.17.1	Geraadpleegde luchtfoto's	34
2.17.2	Veranderingen na-conflictperiode	38
3	CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN	40
3.1	Gebeurtenistentabel en gebeurtenissenkaart	40
4	BEOORDELING BRONNENMATERIAAL.....	43
4.1	Indicaties voor ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied	43

4.2	Leemten in kennis bronnenmateriaal	43
4.3	Hoofdsoort, verschijningsvorm en aantallen.....	44
4.4	Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied.....	44
4.5	Bodembelastingkaart	44
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	46
5.1	Conclusie	46
5.2	Advies vervolgtraject	46
6	BIJLAGEN	47
6.1	Bronnenlijst.....	47
6.1.1	Archieven en overige instanties.....	47
6.1.2	Literatuur.....	47
6.1.3	Websites	48
6.1.4	Overig	48
6.2	Certificaat vooronderzoek en risicoanalyse	49
6.3	Protocol spontaan aantreffen OO	50
6.4	Motivatie luchtfotobestelling	51
6.5	Afkortingenlijst	52
6.6	Wijze benadering archiefbronnen	53

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

AVG heeft in opdracht van Haskoning DHV Nederland B.V. een vooronderzoek naar de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd ter plaatse van de projectlocatie Natuurpotenties de Hoort te Weert (zie de kaarten op pagina 9 met de situatie tijdens de Tweede Wereldoorlog en op pagina 10 met de huidige situatie). Hier worden in de toekomst diverse civieltechnische bodemingrepen uitgevoerd.

Binnen het projectgebied, gelegen in de gemeente Weert en gemeente Cranendonck, is Natuurmonumenten voornemens om natuurdoelen te verwezenlijken. Onderdeel hiervan is het afgraven van grond en het toepassen van grond op naastgelegen percelen.

1.2 Probleemstelling

Er kunnen ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied zijn achtergebleven door gevechtshandelingen of dumpingen. Er ontstaat bij het spontaan aantreffen en beroeren van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog mogelijk een verhoogd veiligheidsrisico. Het ongecontroleerd tot uitwerking komen van ontplofbare oorlogsresten kan bij de uitvoering van werkzaamheden leiden tot (dodelijk) letsel en (zware) materiële schade. Spontane vondsten van ontplofbare oorlogsresten kunnen resulteren in meerwerk-kosten door stagnatie van de civieltechnische werkzaamheden.

1.3 Doelstelling

Het doel van het vooronderzoek is om aan de hand van een breed scala aan historisch feitenmateriaal een zo genuanceerd mogelijk beeld met betrekking tot het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog te verkrijgen. Aan de hand van deze gegevens wordt een antwoord gegeven op de vraag of en zo ja in welke delen van het onderzoeksgebied er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. Er wordt daarnaast ingegaan op de te verwachten hoofdsoorten ontplofbare oorlogsresten, de verschijningsvorm en de mogelijke hoeveelheid.

Het onderzoek resulteert in een horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied door middel van GIS kaartmateriaal en het advies om de werkzaamheden onder reguliere omstandigheden uit te voeren, of om vervolgstappen te zetten in de vorm van bijvoorbeeld een (projectgebonden) risicoanalyse of opsporingswerkzaamheden naar ontplofbare oorlogsresten.

1.4 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuiden van Budel-Dorplein in de gemeenten Weert en Cranendonck ter hoogte van het meer de Hoort en de Zuid-Willemsvaart, nabij de grens met België. In deze rapportage worden feiten omschreven van gevechtshandelingen die in en nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden.

Het onderzoeksgebied ligt in de volgende gemeenten:

Huidige gemeenten	Gemeenten tijdens de Tweede Wereldoorlog
Weert	Weert
Cranendonck	Budel

1.4.1 Relevantie

Een feit wordt in de gebeurtenisstabel (hoofdstuk 3) opgenomen indien de historicus inschat dat een feit relevant is voor het onderzoeksgebied. Daarnaast wordt een feit opgenomen in de gebeurtenisstabel indien een feit relevant is voor de historische context ter plaatse van het onderzoeksgebied.

In het geval dat de historicus een feit aantreft dat mogelijk van invloed is op het onderzoeksgebied, dan wordt dit feit opgenomen in de gebeurtenisstabel. De historicus kan hiervan naar eigen inschatting afwijken als het niet proportioneel wordt geacht om een feit op te nemen. Denk hierbij aan feiten met algemene en globale omschrijvingen. In de gebeurtenisstabel wordt per feit gemotiveerd wat de afweging van de historicus is geweest om het betreffende feit op te nemen.

SITUATIE W.O.II

Esri Nederland; Kadaster; Gemeentekaart (t/m 1:768.000), TK200 (t/m 1:192.000), TOP50 (t/m 1:48.000), TOP25 (t/m 1:6.000)

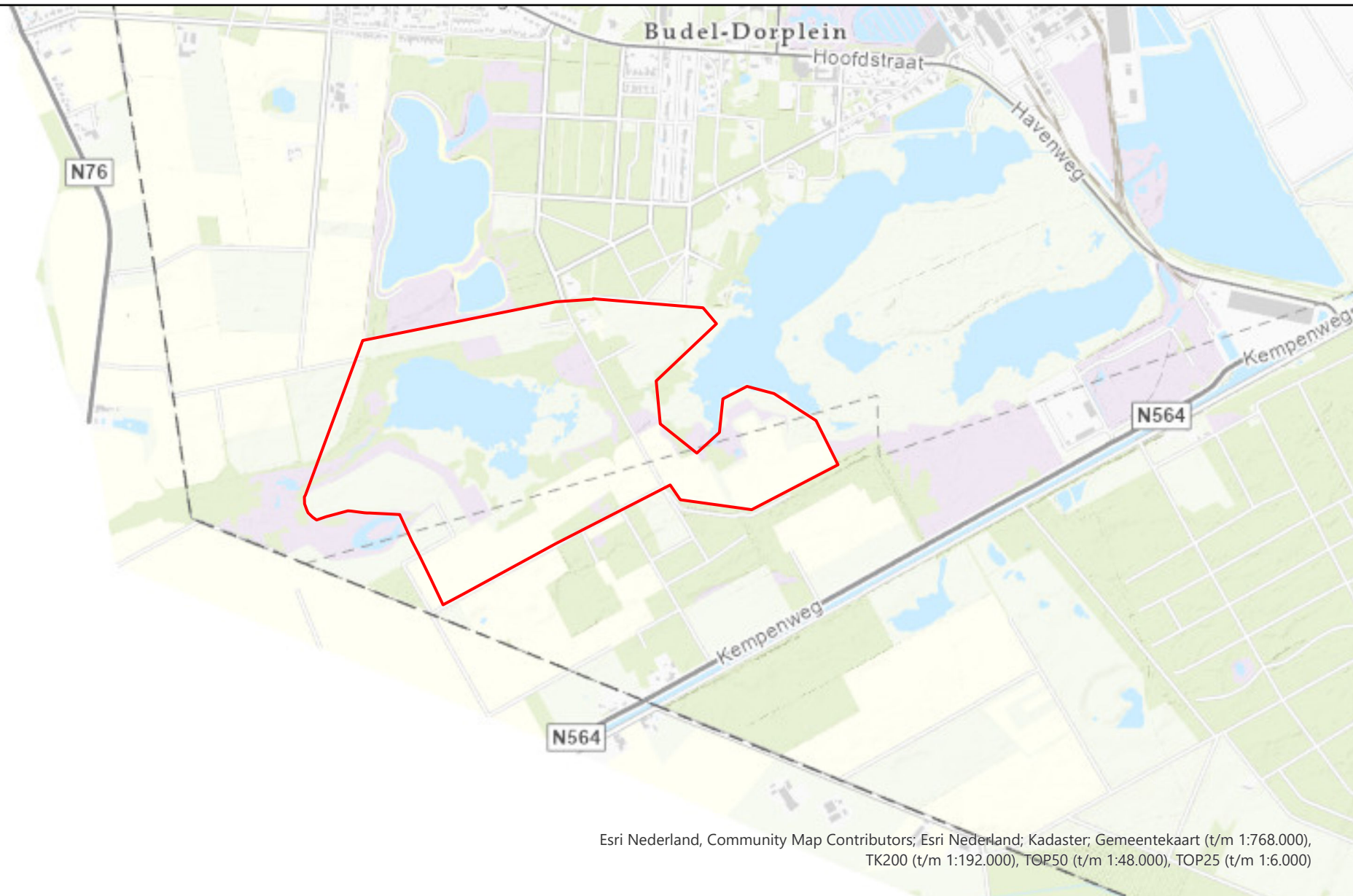
LEGENDA

 Onderzoeksbied

0 200 400 600 800 1.000
Meter

ACTUELE SITUATIE

LEGENDA

 Onderzoeksgebied

0 200 400 600 800 1.000
Meter

1.5 Onderzoeksmethode

1.5.1 Algemeen

Bij het vooronderzoek worden literatuur en historische bronnen verzameld en gestructureerd geordend. Het eindresultaat is een rapportage met een bijbehorende bodembelastingkaart. Het vooronderzoek dient conform het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse te worden uitgevoerd.

Het vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er in het onderzoeksgebied sprake is van concrete aanwijzingen van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, en indien deze concrete aanwijzingen er zijn, om het verdachte gebied af te bakenen. Dit komt samen in de gebeurtenisstabel in hoofdstuk 3. Het vooronderzoek bestaat uit zowel het inventariseren als beoordelen (analyseren) van bronnenmateriaal. Eindresultaat is een rapportage en een bijbehorende bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten. Dit vooronderzoek heeft betrekking op de periode 1940-1945 (conflictperiode).

1.5.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (indicaties)
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de verwijdering van ontplofbare oorlogsresten (contra-indicaties)

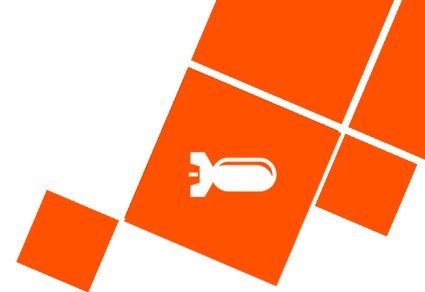
Medewerkers van AVG hebben (in het verleden) ten bate van dit vooronderzoek diverse archieven bezocht. Er was in alle gevallen sprake van fysiek archiefbezoek, tenzij het archief reeds gedigitaliseerd was, zoals ingeval de toegang 575 van het NIMH en de via de website van Delpher te raadplegen krantencollectie van het Nationaal Archief.

Wij hebben de volgende archieven en collecties wel/niet geraadpleegd¹:

Verplichte bronnen

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Literatuur	O.a. De luchtverdediging in de meidagen 1940 (Molenaar) en de groene serie (Nierstrasz)	Ja	2.2
Gemeentearchieven Cranendonck en Weert	Vermeldingen gevechtshandelingen	Ja	2.4
Provinciaal archief / Militair gezag Brabant en Limburg	Vermeldingen gevechtshandelingen	Ja	2.8
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (Amsterdam)	Toegangen 216k en 077	Ja	2.11

¹ Deze bronnen zijn als betrouwbaar aangemerkt, tenzij anders aangegeven in deze rapportage.

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Nationaal Archief ('s-Gravenhage)	Inspectie Bescherming Bevolking tegen luchtaanvallen (toegang 2.04.53.15), Korps Hulpverleningsdienst (toegang 2.04.110), Bureau Registratie Verdedigingswerken van het Ministerie van Defensie: zgn. "Bunkerarchief" (toegang 2.13.167)	Ja	2.9
Semi-Statisch Informatiebeheer (Rijswijk)	Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Ja	2.10
Explosieven Opruimings Dienst Defensie	Geruimde ontplofbare oorlogsresten (mora's/wo's), mijnenkaarten	Ja	2.6
Luchtfotocollectie Bibliotheek Universiteit Wageningen	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.17
Luchtfotocollectie Topografische Dienst (Ka-daster)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.17
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP, Edinburgh)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.17
Koninklijke Bibliotheek / Delpher	Oude krantenberichten betreffende ontplofbare oorlogsresten	Ja	2.5
Nederlands Instituut voor Militaire Historie ('s-Gravenhage)	Toegang 575	Ja	2.7
The National Archives (Londen)	Gegevens aangaande luchtaanvallen door Royal Air Force	Ja	2.12
Bundesarchiv-Militärarchiv (Freiburg)	Gegevens Luftwaffenführungsstab	Ja	2.14

Aanvullende bronnen

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Nederlands Instituut voor Militaire Historie ('s-Gravenhage)	Toegang 409 ²	Nee	--
The National Archives (Londen)	Gegevens aangaande artilleriebeschietingen	Ja	2.12
The National Archives and Records Administration (Washington)	Kriegstagebuch Admiral in den Niederlanden. 1-31 december 1944, Kriegstagebuch Marinebefehlshaber Niederlande. 1940-1941, Gegevens 8th Air Force, 9th Air Force ³	Ja	2.13
Getuigenverklaringen	Getuigenverslagen uit de eerste hand ⁴	Nee	--
Kadaster Zwolle	Collectie Stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle / naoorlogs kaartmateriaal	Ja	2.3

Niet in het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse benoemde bronnen

² Er zijn in de geraadpleegde verplichte bronnen geen aanwijzingen aangetroffen waaruit blijkt dat er gevechtshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden in de meidagen van 1940. Derhalve is toegang 409 van het NIMH niet geraadpleegd.

³ AVG raadpleegt bij het NARA standaard het Kriegstagebuch van de Admiral in den Niederlanden, 1-31 december 1944, alsmede het Kriegstagebuch van de Marinebefehlshaber Niederlande, 1940-1941. Er zijn in de geraadpleegde verplichte bronnen geen aanwijzingen aangetroffen waaruit blijkt dat er Amerikaanse luchtaanvallen in of nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. Derhalve zijn er geen gegevens van de 8th Air Force en 9th Air Force geraadpleegd (hieronder worden ook de mission reports begrepen).

⁴ AVG beschikt niet over adresgegevens van relevante getuigen.

Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Bedrijfsarchief AVG	Gegevens uit binnen- en buitenlandse archieven	Ja	2.1, 2.5
Bedrijfsdatabase AVG	O.a. oude webartikelen	Ja	2.1, 2.5
In het verleden uitgevoerde (voor)onderzoeken	(Voor)onderzoeken	Ja	2.1
Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Nee	--
Imperial War Museums	Beeldmateriaal Tweede Wereldoorlog	Ja	2.15
Library and Archives Canada	Defence Overprints / Overlays	Ja	2.16
Centre Historique des Archives à Vincennes	Franse gevechtsverslagen	Nee	--
The Polish Institute and Sikorski Museum	Poolse gevechtsverslagen	Nee	--
Heemkundekringen / historische kringen	Plaatselijke archieven	Nee	--
Locatiedeskundige	Expert op het gebied van lokale historie	Nee	--

1.5.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis van deze gegevens wordt gemotiveerd vastgesteld of er sprake is van een op ontplofbare oorlogsresten verdacht gebied. Indien er sprake is van een verdacht gebied, dan wordt tevens bepaald: de (sub)soort, de mogelijke aantallen en de verschijningsvorm van de vermoedelijk aanwezige ontplofbare oorlogsresten, alsmede de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied (indien mogelijk).

Bij de beoordeling van het bronnenmateriaal is gebruikgemaakt van het geografisch informatie systeem (GIS). De indicaties en contra-indicaties zijn vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en verwerkt in GIS. De GIS dataset wordt mede gebruikt om te beoordelen of het onderzoeksgebied, of delen daarvan, verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

1.5.4 Verantwoording

Het vooronderzoek is tot stand gekomen dankzij de volgende personen:

- Dhr. R. Smits MA (historicus): opstellen van het vooronderzoek, luchtfotoanalyse en het GIS-kaartmateriaal
- Dhr. C.C.W. Beijen MA (historicus/GIS-coördinator): verificatie luchtfotoanalyse
- Dhr. M.A. Abee (manager): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage
- Dhr. Dr. W. van den Brandhof (historicus/key account manager): interne beoordeling inhoud rapportage

- Dhr. M. van Zwam (senior deskundige OOO): interne beoordeling inhoud rapportage

1.5.5 Personele deskundigheid

Het opstellen van het vooronderzoek vereist een multidisciplinaire aanpak. Hierbij is personeel (of zijn derden) betrokken die deskundige zijn op het gebied van meerdere expertises. Bij het vooronderzoek dienen meerdere deskundigen betrokken te zijn, die tenminste beschikken over de volgende expertises: deskundigheid op het gebied van het opstellen van een historisch vooronderzoek, deskundigheid op het gebied van ontplofbare oorlogsresten, deskundigheid op het gebied van de civiele techniek, deskundigheid op het gebied van luchtfoto-interpretatie en deskundigheid op het gebied van geografische informatiesystemen (GIS). In de hierop volgende tabel staat weergegeven wie er bij dit vooronderzoek betrokken zijn en op welk gebied zij deskundige zijn.

Naam	Historisch onderzoek	Deskundigheid ontplofbare oorlogsresten	Civiele techniek	Luchtfoto-interpretatie	Geografische Informatiesystemen
Menno Abee			X	X	X
Carlo Beijen	X			X	X
Wouter van den Brandhof	X			X	X
Ruben Smits	X			X	X
Marco van Zwam		X			

1.5.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de resultaten van het literatuur- en archiefonderzoek. In hoofdstuk 3 zijn de relevante indicaties en contra-indicaties chronologisch in een lijst van gebeurtenissen geordend en middels een kaart weergegeven. In dit hoofdstuk is tevens bepaald of de lijst met gebeurtenissen voldoende indicaties bevat voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten ter plaatse van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 4 is het resultaat van de beoordeling van het verzamelde bronnenmateriaal. Hierin is tevens de bijbehorende bodembelastingkaart opgenomen.

Conclusies en aanbevelingen komen aan de orde in hoofdstuk 5.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 Eerder uitgevoerde onderzoeken

2.1.1 Rapportages AVG

Medewerkers van AVG hebben in het verleden vooronderzoeken op het grondgebied van de gemeenten Cranendonck en Weert uitgevoerd. Er zijn geen rapportages aangetroffen die relevant zijn voor het onderzoeksgebied.

2.1.2 Derden

De volgende bronnen zijn geraadpleegd:

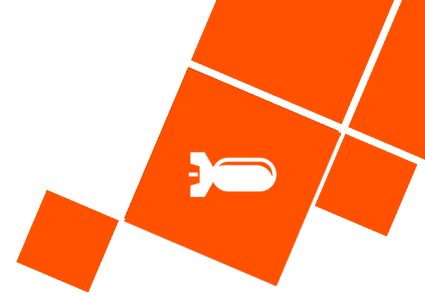
Bron	Geraadpleegd	Resultaat
VEO Bommenkaart	Ja	Rapportage van Expload aangetroffen
Waterschap Limburg en Waterschap de Dommel	Ja	Geen relevante informatie ontvangen
Gemeente Weert en gemeente Cranendonck	Ja	Geen relevante informatie ontvangen
ProRail	Nee	Niet van toepassing
Rijkswaterstaat	Nee	Niet van toepassing
Provincies Limburg & Noord-Brabant	Ja	Geen relevante informatie ontvangen

Een zoekslag naar vooronderzoeken op het internet heeft geen relevante informatie opgeleverd.

De volgende rapportage is mogelijk van toepassing:

- Expload B.V., Vooronderzoek [titel onbekend], datum onbekend. Projectnummer 231330000

Dit vooronderzoek is opgevraagd. AVG is in afwachting van een reactie.

2.2 Literatuur

2.2.1 Meidagen 1940

2.2.1.1 Beknopt algemeen historisch kader

Het Zesde en het Achttiende Duitse leger vielen op 10 mei 1940 Nederland binnen in kader van het door Hitler bevolen *Fall Gelb*. Het Zesde Leger trok door het zuidelijk deel van Nederland richting het Albertkanaal. De hoofdaanval van het Achttiende Leger was gericht op de Moerdijkbruggen die door Duitse parachutisten waren veroverd. De Moerdijkbruggen waren de toegangspoort naar Vesting Holland waar het Nederlandse opperbevel, koningin Wilhelmina en de regering zetelden.

Nederland was van groot belang voor de *Luftwaffe* (de Duitse luchtmacht). De vliegvelden zouden worden gebruikt voor de strijd tegen Groot-Brittannië en tegelijkertijd kon het Ruhrgebied alleen afdoende worden beschermd tegen vijandelijke luchtaanvallen wanneer er Nederlands grondgebied aan het Derde Rijk was toegevoegd.

2.2.1.2 Het onderzoeksgebied in de meidagen van 1940

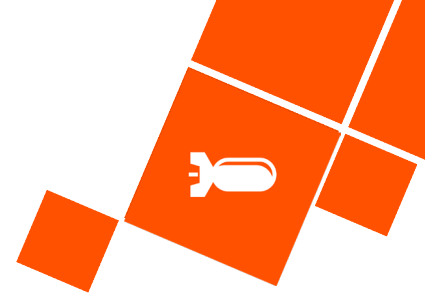
Tijdens de meidagen van 1940 trokken eenheden van het Duitse leger naar het onderzoeksgebied om de Peel-Raamstelling, een Nederlandse verdedigingslinie, te omzeilen. De Peel-Raamlinie bestond uit een reeks peelhoerassen, enkele geïsoleerde gebieden en daarop aansluitend het kanaal de Zuid-Willemsvaart langs Nederweert en Weert richting Belgische grens. Ten zuidwesten van Weert werd deze linie afgesloten door een geïsoleerd gebied bij het Ringselven in Budel-Dorplein. Aan de westkant van het kanaal waren enkele rijen kazematten aangelegd. Omwille van de neutraliteitsgedachte sloot de Peel-raamstelling niet aan op de Belgische linie bij het Albertkanaal en hield zij zelfs even ten zuiden van Weert op bij Dorplein. Hierdoor ontstond er een gat in de verdedigingslinie van enkele kilometers. De Duitsers hadden het gebied goed verkend en konden daardoor gebruik maken van deze zwakte in de Nederlandse verdediging. Zij manoeuvreerden hun troepen door de opening ten zuiden van Dorplein en zijn daar door het onderzoeksgebied heen getrokken. Vervolgens zijn de Duitsers via een bocht vanuit het Westen naar Weert getrokken om de Peel-Raamstelling vanuit de rug aan te vallen. Er vonden geen gevechtshandelingen in het onderzoeksgebied plaats.

De aangetroffen relevante informatie is in de gebeurtenisstabel verwerkt.

2.2.2 Luchtoorlog 1940-1945

Er hebben enkele vliegtuigcrashes en bombardementen plaatsgevonden in de omgeving van Budel-Dorplein. Deze gebeurtenissen vonden plaats op ongeveer één kilometer afstand van het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied heeft niet geleden onder de gevechtshandelingen die in deze omgeving plaatsvonden tijdens de luchtoorlog tussen 1940 en 1945.

De aangetroffen relevante informatie is in de gebeurtenisstabel verwerkt.

2.2.3 Bevrijdingsperiode

2.2.3.1 Het onderzoeksgebied in September 1944

De dorpen Weert, Budel en Budel-Dorplein werden in september 1944 bevrijd door het Britse Suffolk Regiment van de 3e Britse infanteriedivisie. Er vonden nabij het onderzoeksgebied geen grondgevechten plaats. Deze vonden wel plaats bij de naburige dorpen Budel en Weert waar enkele voorpostgevechten plaatsvonden. Hierna trokken de Duitsers zich snel terug en konden de geallieerden Weert, Budel en de omliggende dorpen en gehuchten bevrijden zonder tegenstand. Ook het onderzoeksgebied werd hierbij veiliggesteld. Het bevrijden van deze dorpen was een neveneffect van de operatie Market Garden. Het bevrijden van deze dorpen was niet het hoofddoel van de operatie. Tijdens de bevrijding zijn er verkenningstroepen naar Budel-Dorplein gestuurd en deze hebben gepatrouilleerd langs de Zuid-Willemsvaart. Hierbij is het tot enige schermutselingen gekomen met terugtrekkende Duitse infanteristen. Een woning waar Duitsers zich hadden verschanst bij de haven in Dorplein liep flinke schade op als gevolg van een beschieting. Het onderzoeksgebied heeft tijdens de bevrijding niet geleden onder gevechtshandelingen.

De aangetroffen relevante informatie is in de gebeurtenisstabel verwerkt.

2.2.4 Ruimingen van ontplofbare oorlogsresten

Er is ten bate van dit vooronderzoek literatuur met betrekking tot de naoorlogse ruimingen van ontplofbare oorlogsresten geraadpleegd. Hierbij is informatie afkomstig van de EODD en diens voorgangers bestudeerd, en is de naoorlogse berging van militaire vliegtuigen geanalyseerd.

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.3 Collectie kaarten Topografische Dienst Kadaster

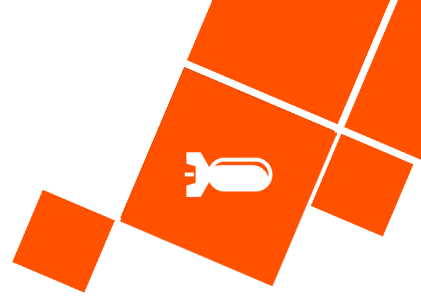
Bij het Kadaster te Zwolle is gezocht naar relevante geallieerde stafkaarten, alsmede Defence Overprints en historische topografische kaarten.

2.3.1 Geallieerde stafkaarten

Het onderzoeksgebied staat op de stafkaart Bree sheet 36NE (Edition of april 1944) die is opgemaakt volgens het Nord de Guerre coördinatenstelsel. Deze stafkaart heeft een schaal van 1:25.000 en geeft het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog aan binnen de kaartvierkanten K.4893, K.4894, K.4993, K.4994, K.5093 en K.5094. Deze kaartvierkanten worden tevens gebruikt om de locaties van geallieerde luchtaanvallen te achterhalen (zie hoofdstuk 2.13). Op pagina 19 is de stafkaart weergegeven met de hierbij behorende nummering van de kaartvierkanten.

2.3.2 Defence Overprints

Het Kadaster te Zwolle beschikt over een collectie zgn. Defence Overprints (DFO's). Dit zijn geallieerde stafkaarten waarop, op basis van o.a. geanalyseerde luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog, Duitse militaire objecten werden ingetekend. De DFO's die hier beschikbaar zijn, heeft AVG reeds via de Library and Archives Canada verkregen (zie §2.16).

2.3.3 Historische kaarten

Historische kaarten zijn bij het Kadaster geraadpleegd via de website van www.topotijdreis.nl.

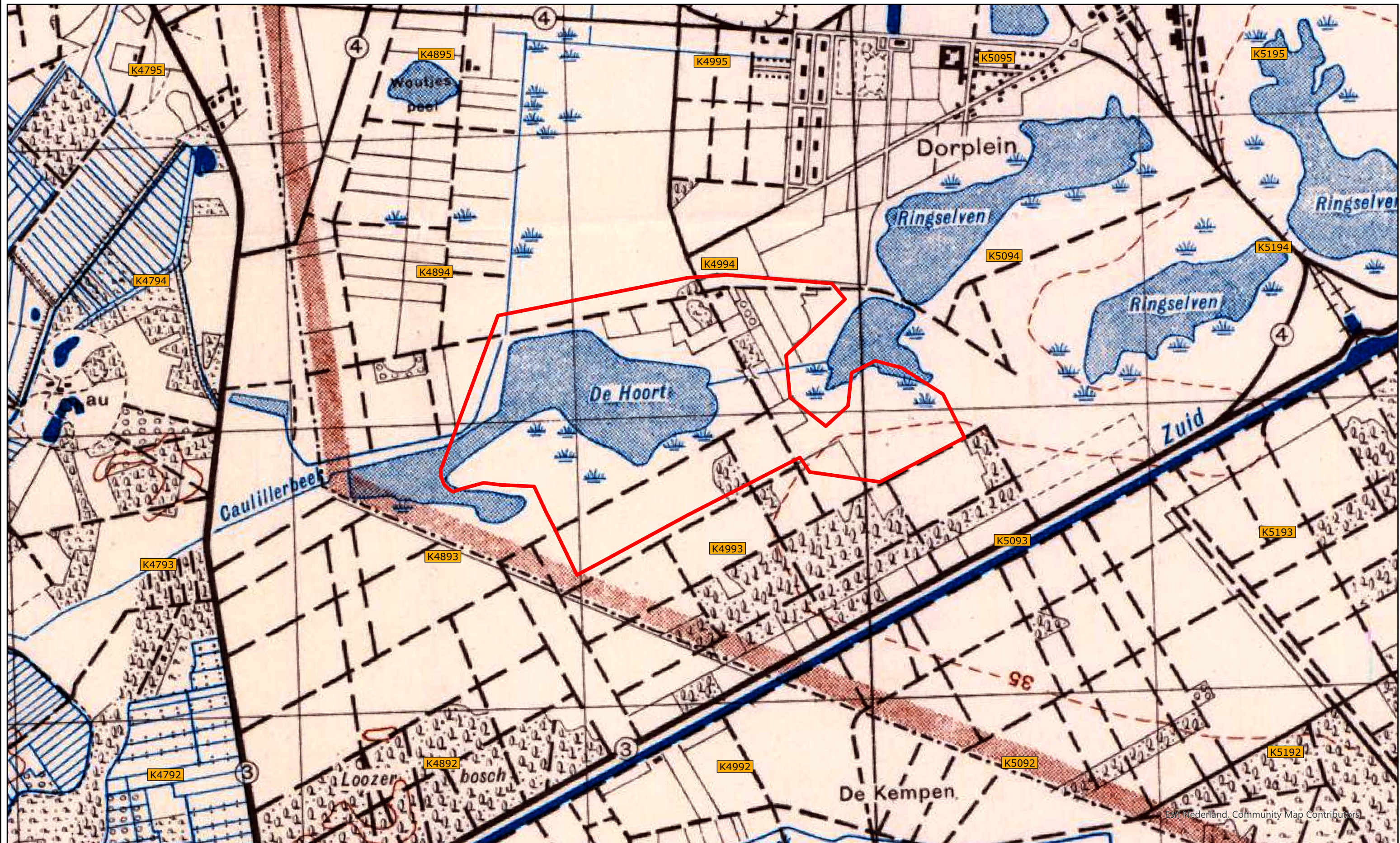
2.3.4 Duitse stafkaart

Er is in het AVG bedrijfsarchief een relevante Duitse stafkaart aanwezig:

- Topografische Karte der Niederlande 1:50.000, Truppenkarte 57, Ost. Valkenswaard, Augustus 1942.

Deze stafkaart is vergelijkbaar met het exemplaar uit de collectie geallieerde stafkaarten en wordt hier derhalve niet afgebeeld.

GEALLIEERDE STAFKAARTEN MET NORD DE GUERRE KAARTVIERKANT RASTER

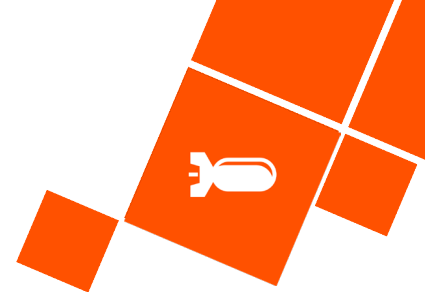
LEGENDA

 Onderzoeksgebied

Stafkaart: 36NE Bree

0 200 400 600 800 1.000 Meter

2.4 Gemeentearchief Erfgoedhuis Weert & Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

Het onderzoeksgebied lag in de Tweede Wereldoorlog in de gemeente Weert en de voormalige gemeente Budel.

Er is in het gemeentearchief gezocht naar de volgende stukken:

- De luchtbeschermingsdienst
- Aangetroffen/geruimde ontplofbare oorlogsresten
- Oorlogsschaderapporten

Naar de volgende informatie is gezocht, indien het vooronderzoek conflictperiode daar aanleiding toe gaf:

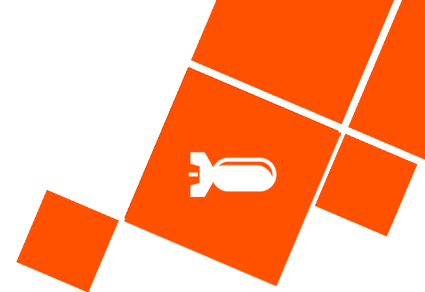
- Ruimingen van verdedigingswerken
- Politie- en brand(schade)rapporten
- Vliegvelden (als in de nabijheid van het onderzoeksgebied een vliegveld aanwezig was)
- De naoorlogse omnummering van woningen: indien er sprake is van meldingen van gevechtshandelingen bij adressen waarvan de specifieke locatie niet bekend is.

Bij het Erfgoedhuis Weert zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

Aanwinsten Niet Gemeentelijke Archiefbescheiden. Toegang C.3.2.	Periode
A-81 Kroniek van gebeurtenissen en ontwikkelingen in Weert	1939-1945
82 Overzicht van de verrichtingen van het 4 ^e grensbataljon Weert in Mei 1940	1940
83 Verslag van luchtwachter Jos Weekers betreffende de Duitse inval op 10 mei 1940	1940
84 Lijst met de namen van tien, in de meidagen van 1940, gesneuvelde militairen uit Weert	1940
85 Handgeschreven notities in telegramstijl van militaire posten in Weert tijdens de Duitse inval in de vroege ochtend van 10 mei 1940	1940

Archief Gemeentepolitie. Toegang A.2.11	Periode
1449 Processen verbaal schadegevallen 1940	1941-1945
1455 Aangiftes van oorlogsschade	1945-1946
1489 Nederlandse militair in de meidagen 1940	1940
1499 Stukken m.b.t. het Militair Gezag	1944-1945

Archief Gemeente Weert. Toegang A1.11	Periode
374 Register van politionele dagrapporten. 15 augustus 1942 (brandbommen gevallen bij het kamp van de Nederlandsche Arbeidsdienst in Tungalroy)	1941-1942
376 Register van politionele dagrapporten	1941-1942
997 Notulen van de vergaderingen van de hoofden van de Luchtbeschermingsdienst	1940-1944
1008 Rapportage over de bominslagen in Weert en omgeving	1940-1945

Archief Gemeente Weert. Toegang A1.11	Periode
1009 Indienen van schade aan eigendommen door militairen	1944-1953
1048 Gesneuveld of geëxecuteerd in Duitse krijgsdienst	1942-1950
1050 Gesneuvelde militairen tijdens de Meidagen 1940 en tijdens politionele acties in Indonesië	1940-1949
1060 Processen verbaal n.a.v. het neerstorten van vliegtuigen, bom- en granaatinslagen	1940-1961
1070 Inventariseren van de schade aan woningen door oorlogsgeweld en het herstel daarvan	1944-1945
1079 Stukken betr. de kosten gemoeid met de voorbereiding van de evacuatie van de inwoners van Weert en Nederweert in 1940	1940-1946
1416 Correspondentie Duitse instanties, o.a. neerhalen Britse bommenwerper (10 mei 1941)	1941
1417 Correspondentie Duitse instanties, o.a. afwerpen van brandbommen op 31 mei en 3 juni 1942	1942
1418 Correspondentie Duitse instanties, o.a. boerderijbrand ten gevolge van afgeworpen brandbommen (8 april 1943)	1943-1944
1438 Stukken en (internationale) correspondentie betr. het inrichten en onderhouden van oorlogsgraven van buitenlandse militairen en een onbekende Nederlandse burger wiens lijk eind september 1944 in de bossen bij Asten werd aangetroffen	1940-1963
3105.24 Rapporten betreffende de gemeentelijke diensten	1942-1944
3105.45 Stukken betreffende de huisvesting van Bombengeschädigten	1944

Bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

Gemeentebestuur Budel 1811-1949 toegang 10482	periode
145 Luchtbeschermingsdienst	1945-1946
150 Politiezaken	1943-1944
194 Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake verstrekking van gegevens ten behoeve van (jaar) verslagen van andere overheden	1926-1947
201 Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake het verstrekken van historische- geografische gegevens	o.a. 1943
231 Correspondentie betreffende overlijdens gedurende de oorlog	1943-1946
743 Ingekomen politieberichten inzake het consigneren van de politie in verband met het bezwijken van de stuwdam in de Roer na een Geallieerd bombardement	1943
745 Ingekomen en minuten van verzonden rapporten, opsporings- en alarmeringsberichten, alsmede ingekomen bescheiden inzake de toepassing daarvan	1942-1944
746 Politionele maandrapporten met betrekkelijke ingekomen circulaire	1943-1944
747 Ingekomen circulaire brieven en minuten van uitgaande brieven inzake de bewaking van objecten tegen sabotage diefstal, enz. gedurende de Tweede Wereldoorlog en de bevrijdingsperiode	1941-1945
750 Ingekomen afschriften van Koninklijke Besluiten inzake de oprichting van een munitieopslagplaats ten dienste van het departement van oorlog	1922
754 Ingekomen circulaire en minuten van uitgaande brieven inzake het inzamelen en bewaren van bomscherven en dergelijke	1942-1944
755 Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake achtergebleven mijnen, munitie en andere militaire goederen, alsmede de ruiming daarvan	1945, 1946

Gemeentebestuur Budel 1811-1949 toegang 10482	periode
792 Minuut van uitgaande brief inzake, alsmede ingekomen brandrapporten	1930, 1942-1945
795 Stukken betreffende de organisatie van de luchtbescherming en verduisteringsaanleggen, voorafgaande aan en tijdens de Tweede Wereldoorlog	1938-1945
796 Overzichtskaat van de gemeente, gebruikt ten behoeve van de luchtbescherming	1926-1944
825 Ingekomen circulaires en minuut van uitgaande brief inzake door de bezettende macht aangebrachte verkeersobstakels en de ruiming daarvan	1943, 1946
962 Stukken betreffende hulpverlening aan burgerslachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog en hun nabestaanden	1940-1946
992 Ingekomen circulaires, brieven en telegram alsmede minuten van uitgaande brieven inzake het naoorlogs herstel en de wederopbouw van het woningbestand	1944-1946
994 Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake de herbouw van de op 10 mei 1940 door brand verwoeste boerderij van Jac de Werdt	1940
1151 Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven inzake de laatste vooroorlogse lichtingen en gemobiliseerde troepen, alsmede de afbouw van de Nederlandse defensie tijdens de bezettingsjaren	1940-1944
1130 Stukken betreffende de lands- en grensverdediging tijdens de mobilisatie voorafgaande aan de Tweede Wereldoorlog	1939
1132 Ingekomen circulaires, brieven en minuten van uitgaande brieven inzake gesneuvelden, verminkte en uitgeweken Nederlandse Militairen tijdens de Duitse inval	1940-1943, 1946
1133 Stukken betreffende gesneuvelden en vermiste vreemde Duitse en geallieerde) militairen, alsmede de aanleg van militaire begraafplaatsen	1940, 1945, 1946
1134 Minuut van uitgaande brief inzake het tijdstip van Budels bevrijding	1945
1159 Stukken betreffende afbraak en aanleg van Duitse verdedigingswerken en barakken	1943, 1944
1162 Ingekomen en minuten van uitgaande brieven inzake de afwikkeling van Nederlandse defensieschade, ontstaan tijdens de mobilisatie en de Duitse inval	1940-1942
1167 Stukken betreffende door oorlogshandelingen aangerichte schade en ten aanzien daarvan ingediende claims	1940-1946
1168 Stukken betreffende gevallen van oorlogsschade aan zowel gemeentelijke als particuliere eigendommen	1940-1942, 1944, 1945

Gemeentebestuur Budel 1948-1978 toegang 10152	periode
53 Oorlogsmonument te Budel – Dorplein	1947-1949
1587 Herstel oorlogsschade aan panden	1948-1956
1607 Herstel oorlogsschade met bijkomende werken	1945-1952
1737 Oorlogsgraven	1948-1975

Gemeentebestuur Budel 1979-1989 toegang 11045	periode
Geen relevante stukken gevonden	--

De Luchtbeschermingsdienst was tijdens de Tweede Wereldoorlog onder andere verantwoordelijk voor het geven van luchtalarm bij bombardementen, het controleren van verduisteringsmaatregelen en het opnemen van schade na uitgevoerde bombardementen en beschietingen met vliegtuigboordwapenmunitie. Er zijn in het gemeentearchief documenten van de Luchtbeschermingsdienst aanwezig.

De aangetroffen relevante informatie is in de gebeurtenisstabel verwerkt.

2.5 Nieuwsberichten

2.5.1 AVG bedrijfsarchief, internet en Koninklijke Bibliotheek

De collectie ontplofbare oorlogsresten gerelateerde nieuwsberichten in het AVG bedrijfsarchief, alsmede het internet en de oude krantencollectie van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage, zijn geraadpleegd. Er zijn berichten gevonden die betrekking hebben op het onderzoeksgebied.

2.6 Explosieven Opruimingsdienst Defensie

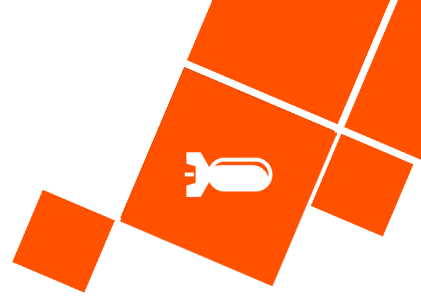
2.6.1 Collectie ruimrapporten

De Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) houdt sinds 1970 meldingen van aangetroffen ontplofbare oorlogsresten bij. Deze meldingen zijn tot 1992 als melding opdracht en ruim rapport (MORA) en na 1992 als uitvoeringsopdracht (UO) gearchiveerd. AVG heeft het overzicht van relevante MORA's en UO's van Budel en Weert opgevraagd, periode 1971-heden (voor de meest recente UO's: op basis van de door de EODD aangeleverde ruimrapporten). Er zijn in dit overzicht geen meldingen van het onderzoeksgebied geregistreerd.

Op basis van de locatiebeschrijvingen zijn de ruimrapporten geselecteerd en opgevraagd. Deze documentatie is bestudeerd. Het onderzoeksresultaat is in de volgende tabel weergegeven en wordt gebruikt ten behoeve van de bepaling van de aan te treffen hoofdsoorten ontplofbare oorlogsresten. De vermelding is niet van belang voor het bepalen van een afbakening en is derhalve niet opgenomen in de gebeurtenisstabel in hoofdstuk 3.

MORA / UO	Locatie	Vondst	Relevant	Motivatie
19971608	Hoortweg, Budel	1 rookgranaat van 25 pond met restant ontsteker niet verschoten	Nee	Deze MORA ligt niet in het onderzoeksgebied.

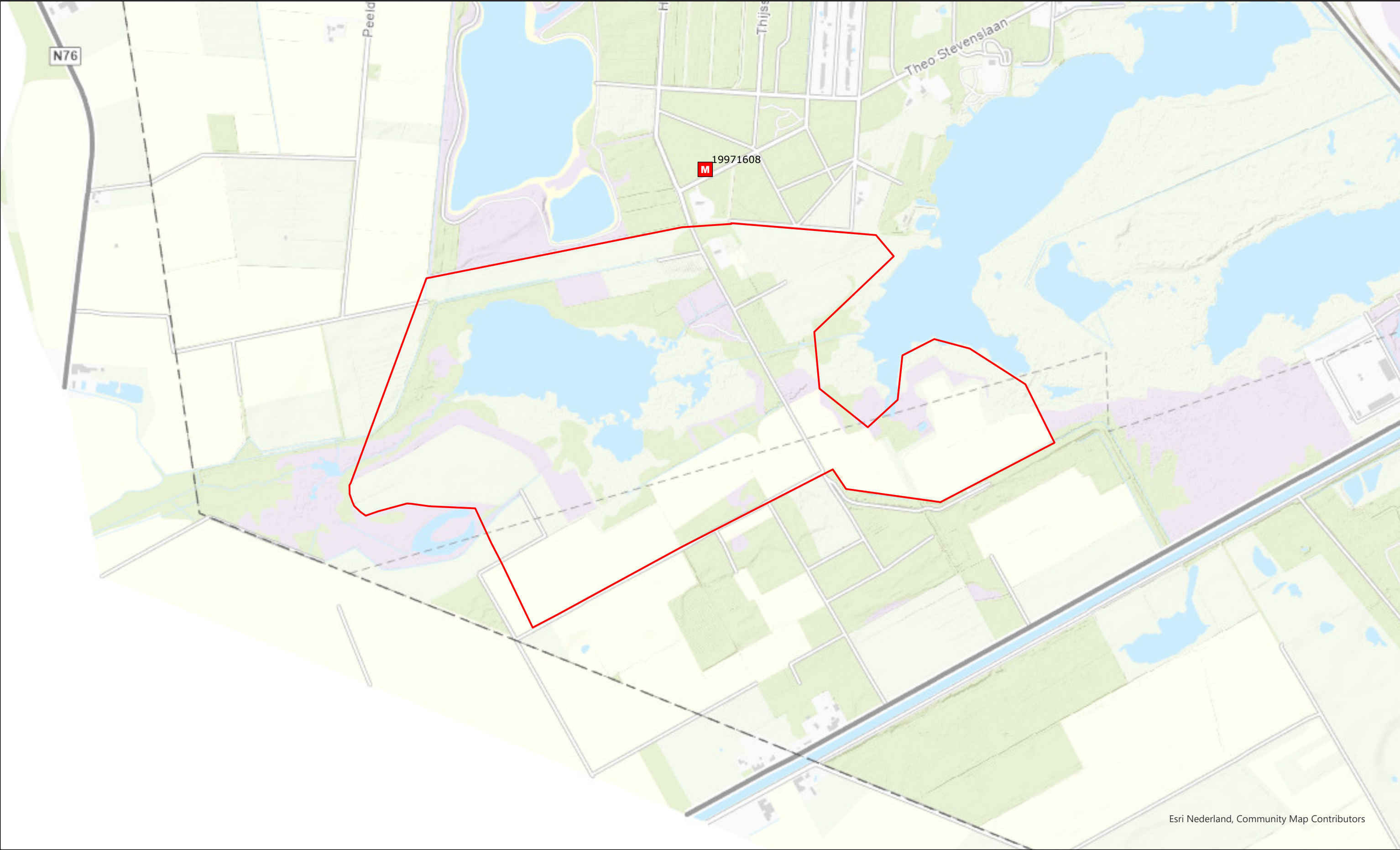
Op pagina 25 is een kaart weergegeven met de MORA/UO.

2.6.2 Collectie mijnenkaarten

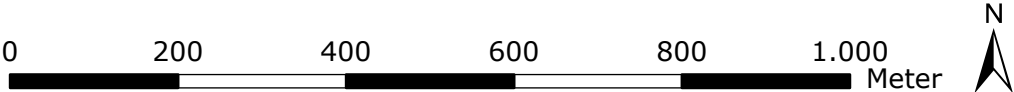
De collectie mijnenveldkaarten van de EODD is in kader van dit vooronderzoek geraadpleegd. Dit geldt ook voor de collectie mijnenveld leg- en ruimrapporten. Er lagen geen gedocumenteerde velden met landmijnen in het onderzoeksgebied. Er waren in het onderzoeksgebied geen op landmijnen verdachte gebieden aanwezig.

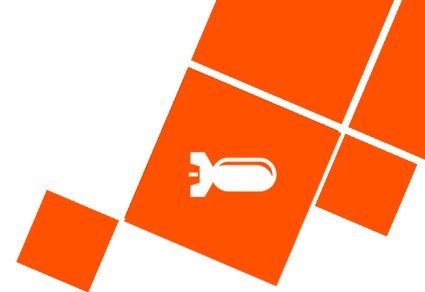
EODD ARCHIEF

LEGENDA

- Onderzoeksgebied
- Inzet van de EODD

2.7 Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland vanaf de Tachtigjarige Oorlog tot heden. In dit archief is een groot aantal collecties met betrekking tot de Koninklijke Luchtmacht, Landmacht en Marine ondergebracht.⁵

2.7.1 Collectie Duitse verdedigingswerken

De collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen', ook wel bekend als de 575-serie, is opgebouwd uit inlichtingenrapporten, plattegronden en verordeningen van zowel de Duitse bezettingsmacht als van het verzet / Bureau Inlichtingen te Londen. Deze zes meter lange collectie bestaat onder andere uit inlichtingen van de illegaliteit, kaarten van inundaties, gegevens betreffende Duitse mijnevelden, Britse en Duitse kaarten, telegrammen en Duitse voorschriften.

De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen'. Toegang 575		Inventarisnummer
Datum: 12-06-1944; Schaal/code/blz.: GB/6651/44; Omschrijving: Scheepvaart-en spoorweg-verkeer in Limburg, verslag over het groot verkeer o.a. nabij Roermond. Beschrijving van de grotten van Valkenburg (L) (onder andere Philips). Troepensterkte in Limburg, Zeeuws-Vlaanderen en hoge officieren in Zeeland. Versterkingen in Zeeland, houten kanonnen, Braakman en opstelling geschut zwaar kaliber. Militaire telefoonverbindingen in PTT district Terneuzen. Bijlagen: schets kaart Weert/Roermond en omgeving en schets omgeving Valkenburg met grotten		402
Datum: 17-02-1944; Schaal/code/blz.: NE/16/476; Omschrijving: Inlichtingenrapport van Engelandvaarder Charles Ferdinand Pahud de Mortanges betreffende de verdediging van Den Haag (met schets), vliegveld Oorschot, Eindhoven, Goor, Weert en Amersfoort		492

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.7.2 Beeldbank NIMH

De beeldbank van het NIMH bevat een groeiende collectie foto's en andere afbeeldingen uit de collectie van het NIMH, onder andere van de meidagen van 1940. Er is hier gezocht op plaatsnaam. Er zijn geen relevante afbeeldingen met betrekking tot het onderzoeksgebied aangetroffen.

⁵ Bij het NIMH is de collectie 492 ondergebracht. Het raadplegen van deze collectie is reeds geborgd, doordat AVG standaard de zgn. Groene Serie inziет.

2.8 Provinciaal archief / Militair Gezag

2.8.1 Militair Gezag

Het Militair Gezag was verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van de bevrijde delen van Nederland. In dit archief zijn doorgaans per provincie gegevens over in gemeenten aanwezige ontplofbare oorlogsresten ondergebracht.

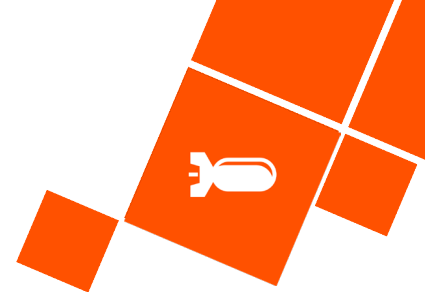
Er is in het provinciaal archief gezocht naar de volgende stukken:

- De luchtbeschermingsdienst
- Aangetroffen/geruimde ontplofbare oorlogsresten
- Oorlogsschaderapporten

2.8.1.1 Militair Gezag Noord-Brabant

Het archief van het Militair Gezag van de provincie Noord-Brabant bevindt zich bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) te 's-Hertogenbosch. De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Archief van het Militair Gezag in Noord-Brabant, 1944-1946. Brabants Historisch Informatie Centrum 's-Hertogenbosch. Nummer toegang: 0127.	Periode
33 – Kaarten mijnen in Roosendaal en Nispen	1944
34 – Kaarten oorlogsschade aan woningen, boerderijen, kerken en andere gebouwen	1945
43 – Kaarten verkeerswegen en vernielde bruggen	1932 - 1944
46 – Kaarten waterwegen en vernielde sluizen en bruggen in arrondissement 's-Hertogenbosch	1932 - 1944
47 – Kaarten waterwegen en vernielde sluizen en bruggen in westelijk Brabant	1932 - 1944
211 –Rapporten over in januari - maart 1945 in Noord-Brabant neergekomen vliegende bommen V1 en V2	1945
215 – Instructies, verordeningen, verslagen en rapporten brandweer en luchtbescherming	1944 - 1945
216 – Opruimen mijnen	1944 - 1945
217 – Personeelszaken brandweer en luchtbescherming	1944 - 1945
218 – Vijandelijke luchtlandingen	1944 - 1945
219 – Sectie brandweer en luchtbescherming	1944 - 1945
282 – Steunverlening oorlogsslachtoffers	1944 - 1945
326 – Brandweer, luchtbescherming en mijnopruiming	1944 - 1945
342 – Oorlogsschade, openbare werken	1944 - 1945
347 – Sociale aangelegenheden en hulpverlening, voornamelijk met betrekking tot oorlogsslachtoffers	1944 - 1945
417 – Brandweer en luchtbescherming	1944 - 1945
418 – Aangeven en opruimen mijnenvelden	1944 - 1945
460 – Brandweer en luchtbescherming ('s-Hertogenbosch)	1944 - 1945
461 – Opruimen mijnen en opgaven neergekomen V1's en V2's ('s-Hertogenbosch)	1945
475 – Hulpverlening aan oorlogsslachtoffers	1944 - 1945
511 – Brandweer en luchtbescherming	1944 - 1945
521 – Opgave beschadigde (water)wegen	1944 - 1945

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.8.1.2 Militair Gezag Limburg

Het archief van het Militair Gezag van de provincie Limburg bevindt zich bij het Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL) te Maastricht. De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

07.E09 Militair Gezag Limburg. Regionaal Historisch Centrum Limburg, Maastricht.	Periode
2.1. Archieven P.M.C. Limburg 41 (doos 4860) – Luchtbescherming en Brandweer-algemeen	Onbekend
2.1. Archieven P.M.C. Limburg 42 (doos 4860) – Aangiften, opruiming en rapporten betreffende mijnen en projectielen	Onbekend
2.1. Archieven P.M.C. Limburg 43 (doos 4861) – Correspondentie betreffende mijnen, projectielen en ander oorlogstuig	Onbekend
2.7. Districtsmilitair commissariaat Venlo 66 (doos 4952) – Opgaven van gemeenten i.z. ligging van mijnenvelden met schetskaartjes en kladopgaven van geruimde mijnen, soort vermeldende	Onbekend
2.7. Districtsmilitair commissariaat Venlo 67 (doos 4952) – Correspondentie i.z. luchtbescherming, opruiming van mijnen, enz.; personeelslast	Onbekend
2.1. Archieven P.M.C. Limburg 138 (doos 4871) – Oorlogsschade betreft in hoofdzaak Schade-Enquête-Commissie	Onbekend
2.7. Districtsmilitair commissariaat Venlo 142 (doos 4958) – Landbouwherstel; opruiming mijnen en begroting	Onbekend
2.1. Archieven P.M.C. Limburg 197 (doos 4875) – Opgave bevrijdingsdata der gemeenten	Onbekend

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.9 Nationaal archief

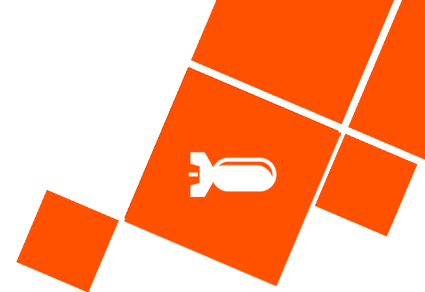
2.9.1 Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen

In het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, periode 1937-1946, zijn meldingen en processen-verbaal van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten opgenomen. Het betreft gegevens betreffende de luchtoorlog. De in dit archief aanwezige bronnen bevatten informatie over onder andere bombardementen, noodafwerpen en beschietingen met vliegtuigboordwapenmunitie.

De volgende inventarisnummers is geraadpleegd:

Toegang 2.04.53.15. Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946. Nationaal Archief 's-Gravenhage.	Inventarisnummer
Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten. Provincie Noord-Brabant	78
Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten. Provincie Limburg	79

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.9.2 Korps Hulpverleningsdienst

De Hulpverleningsdienst is de voorganger van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie. In het archief van de Hulpverleningsdienst zijn onder andere krantenknipsels betreffende geruimde ontplofbare oorlogsresten ondergebracht.

De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

2.04.110. Archief van het Korps Hulpverleningsdienst, 1945-1974. Nationaal Archief 's-Gravenhage.	Inventarisnummer
Registers met krantenknipsels inzake explosieven. 1945-1959	20 t/m 22
Tijdschrift voor het personeel van de Hulpverleningsdienst. 1947	23
Register met krantenknipsels inzake ongevallen met oorlogstuig. 1965-1970	27
Verzameling krantenknipsels inzake de Hulpverleningsdienst. 1947-1970	28

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.9.3 Bunkerarchief

Het archief van de 2e Geniecommandement Bureau Registratie Verdedigingswerken (het zogenaamde Bunkerarchief) bestaat voor het overgrote deel uit kaarten en tekeningen: blok- en overzichtskaarten en registratie-, situatie- en calquetekeningen van de afzonderlijke bunkers, stellingen en Wälzkörpersperre die in gebruik waren voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het archief bevat tevens Duits materiaal uit de periode 1938-1942 betreffende de Atlantikwall, waarvan enkele kaarten voorzien zijn van aantekeningen van verbindingen, alsmede kaarten van de verdedigingslinies vervaardigd door het verzet. Tevens zijn er overzichten bewaard gebleven van strategische objecten als vliegvelden, en een serie topografische kaarten afkomstig van de US Army. Daarnaast bevat het archief organisatorische stukken van het Bureau Registratie van Verdedigingswerken, met onder meer de geheime en vertrouwelijke agenda's en ingekomen stukken en correspondentie met het Ministerie van Defensie.⁶

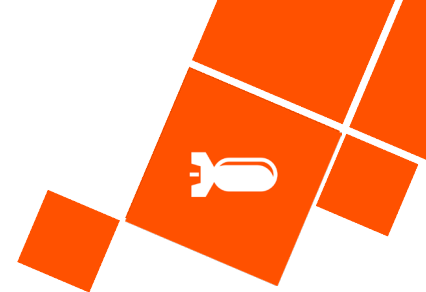
Binnen dit archief worden blok- en overzichtskaarten geraadpleegd om te onderzoeken of er sprake was van Duitse militaire infrastructuur binnen het onderzoeksgebied. Als hieruit blijkt dat er verdedigingswerken aanwezig waren dan worden de betreffende situatietekeningen bestudeerd.

De volgende inventarisnummers zijn geraadpleegd:

Toegang 2.13.167. Archief van het 2^e Geniecommandement, Bureau Registratie Verdedigingswerken van het Ministerie van Defensie (zgn. 'Bunkerarchief')	Inventarisnummer
Blokkaarten van werken, 1951	272-284
Overzichtskaarten	285-296

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

⁶ Bron: Nationaal Archief.

2.10 Semi-Statistisch Informatiebeheer

Het Semi-Statistisch Informatiebeheer (SIB) in Rijswijk beheert de archieven van het Ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen. In dit archief zijn bronnen met betrekking tot naoorlogse ruiming van ontplofbare oorlogsresten door de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst en de Mijn Opruimings Dienst ondergebracht. Het betreft documenten uit de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog: de periode van 'wederopbouw' – een tijd waarin grote aantallen ontplofbare oorlogsresten in Nederland aangetroffen werden.

2.10.1 Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst en de Mijn Opruimings Dienst

De MMOD en de MOD waren na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten ontplofbare oorlogsresten. In het voorjaar van 1945 werden twee bataljons mijnenruimers opgericht onder de naam Mijn Opruimings Dienst (MOD). In maart 1946 werd deze dienst gereorganiseerd en werd de naam veranderd in de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD). Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimrapporten betreffende locaties binnen Nederlandse gemeenten waar ontplofbare oorlogsresten aanwezig waren.

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

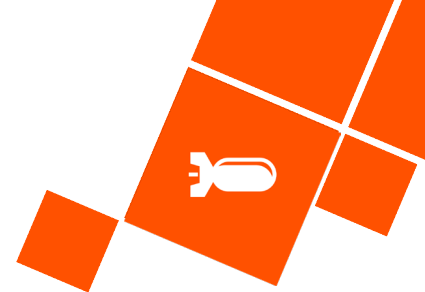
2.11 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie

Het Nederlands Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD) houdt zich bezig met de bestudering van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, de Holocaust en hedendaagse genociden. In het archief te Amsterdam is onder andere een grote collectie met foto's uit de Tweede Wereldoorlog ondergebracht.

2.11.1 Collectie Departement van Justitie

Bij het NIOD is de Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k) geraadpleegd. Het betreft de volgende inventarisnummers:

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD.	Inventarisnummer
Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven, 23 juni 1943 – 28 april 1944	180
Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten	181-185
Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen	186
Telexberichten inzake meldingen van neergestorte geallieerde bommenwerpers, 20 – 24 februari 1944	328
Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 – 31 maart 1945	329
Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 – 31 maart 1945	331

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD.	Inventarisnummer
Proces-verbaal van de luchtbeschermingsleider inzake schade door luchtaanvallen door de geallieerden en afweergeschut van de Duitsers, 3 februari 1944	477
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 – 6 februari 1945	493
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek inzake het bombardement op 14 oktober, 17 oktober 1944	624
Rapporten van de onderluitenant van de Marechaussee F. Meems inzake het vinden van benzinetanks, die uit een vliegtuig waren geworpen, alsmede de inslag van een granaat, 20 januari – 20 maart 1944	642

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.11.2 Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen

Bij het NIOD is de onderstaande Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077) geraadpleegd.

Het betreft de volgende inventarisnummers:

Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077), NIOD.	Inventarisnummer
Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941	1328
Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943	1759

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

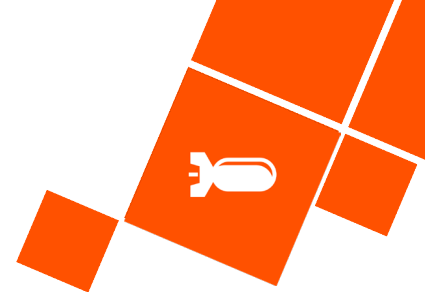
2.11.3 Beeldbank Tweede Wereldoorlog

Foto's uit de Tweede Wereldoorlog, afkomstig van Nederlandse oorlogs- en verzetsmusea, herinneringscentra en het NIOD, zijn bijeengebracht in de databank Beeldbank WO2. Er is hier gezocht op plaatsnaam.

AVG heeft geen relevant beeldmateriaal aangetroffen.

2.12 The National Archives Londen

The National Archives in Kew (Londen) is het officiële nationale archief van het Verenigd Koninkrijk. Er liggen hier gevechtsverslagen van Britse eenheden die op Nederlands grondgebied strijd hebben geleverd. In The National Archives zijn, afgezien van deze War Diaries, ook o.a. de logboeken van geallieerde luchtmachteenheden ondergebracht.

Bronnen betreffende de volgende onderdelen van de RAF bevatten mogelijk relevante informatie voor dit vooronderzoek:

- Bomber Command AIR 14 day and night bomb raid sheets (1940-1945) en form E summaries (1940-1942)
- Coastal Command AIR 15 strike sheets
- Fighter Command AIR 24 appendices
- Allied Expeditionary Air Force (AEAF) / Second Tactical Air Force AIR 37 daily logs
- Voor onderzoek naar ingezette squadrons: Operations Record Books AIR 27 Squadron-dagboeken van relevante eenheden, indien raadpleging van de voorgaande toegangen daartoe aanleiding geeft

In dit geval zijn, gezien de aard van de gevechtshandeling(-en), alleen bronnen betreffende de Second Tactical Air Force relevant voor dit vooronderzoek. Het onderzoek is gericht op het vaststellen van het aantal, het kaliber, het type ontsteker(s) en de inslaglocaties van de afwerpmunitie en raketten die tijdens de luchtaanval(len) zijn ingezet. Indien beschikbaar zijn tevens de gegevens geanalyseerd die betrekking hebben op de afwerphoogte en vliegsnelheid ten tijde van het afwerpen. Deze gegevens zijn van belang voor het berekenen van de maximale indringingsdiepte van de ontplofbare oorlogsresten.

2.12.1 Daily Logs

Vliegtuigen van de 2nd Tactical Air Force (2nd TAF) gaven tactische luchtsteun aan geallieerde gevechtseenheden. De geallieerde jachtbommenwerpers vielen o.a. vijandelijke stellingen, tanks, treinen en hoofdkwartieren aan. De volgende Daily Logs van de 2nd Tactical Air Force zijn geraadpleegd:

Daily Logs 2nd Tactical Air Force. The National Archives Londen	Inventarisnummer
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Sept.-Oct. 1944	Air 37/715
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Nov.-Dec. 1944	Air 37/716
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Jan.-Feb. 1945	Air 37/717
2nd Tactical Air Force: Daily Log: Mar.-May. 1945	Air 37/718

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.12.2 War Diaries

Uit geraadpleegd bronnenmateriaal blijkt dat Britse en aanverwante geallieerde landmachteenheden betrokken waren bij gevechtshandelingen in het onderzoeksgebied. Bij The National Archives in Londen zijn relevante War Diaries van de betreffende eenheden geraadpleegd. Dit onderzoek is gericht op het vergaren van informatie ten aanzien van getroffen locaties, aantallen en kalibers ingezette geschutmunitie (indien beschikbaar).

De volgende bron is ingezien.

War Diaries. The National Archives Londen	Inventarisnummer
War Diary of the 3rd Infantry Division, September 1944	WO 171/411

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.13 The National Archives and Records Administration

2.13.1 Kriegstagebücher

Bij het NARA zijn (microfilms van) Duitse bronnen, waaronder Kriegstagebücher, uit de Tweede Wereldoorlog ondergebracht, waaronder informatie betreffende de Kriegsmarine die op o.a. Nederlands grondgebied heeft gevochten.

De volgende bronnen zijn bij het NARA geraadpleegd⁷:

NARA Washington	Inventarisnummer
Kriegstagebuch Admiral in den Niederlanden. 1-31 december 1944	T1022-2726
Kriegstagebuch Marinebefehlshaber Niederlande. 1940-1941	T1022-2784

Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.14 Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg

In het Bundesarchiv-Militärarchiv zijn de gevechtsverslagen van Duitse eenheden die in mei 1940 en in 1944-1945 strijd op Nederlands grondgebied hebben geleverd ondergebracht. Dit betreft bronnen met betrekking tot zowel het Heer, de Luftwaffe als de Kriegsmarine.

De volgende bronnen van de Luftwaffenführungsstab Ic zijn bij het Bundesarchiv-Militärarchiv in Freiburg geraadpleegd:

Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg.	Inventarisnummer
Luftlageberichte Luftwaffenführungsstab 10 mei 1940 t/m 9 november 1941 ⁸	RL/2/II/205 t/m 269
Luftlageberichte Luftwaffenführungsstab 1 augustus 1940 t/m 10 november 1940	RM7/344 t/m 353

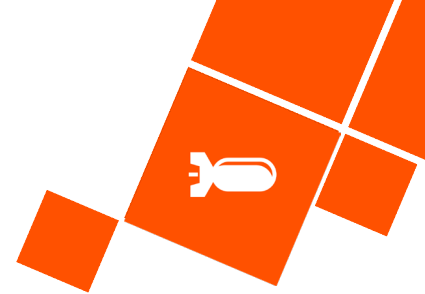
Er zijn geen relevante vermeldingen ten aanzien van het onderzoeksgebied aangetroffen.

2.15 Imperial War Museums

De Imperial War Museums beschikken over een grote collectie foto's en films van Nederland in de Tweede Wereldoorlog, waaronder opnames die tijdens bombardementen werden gemaakt. Er zijn geen relevante foto's of films aangetroffen met betrekking tot het onderzoeksgebied.

⁷ Het CS-VROO schrijft voor om in overleg met de opdrachtgever Kriegstagebücher van Record Group 242 te raadplegen. AVG heeft het raadplegen van Kriegstagebücher bij het NARA ondervangen door standaard de microfilms T1022-2726 en T1022-2784 te raadplegen.

⁸ In het CS-VROO staat aangegeven dat deze serie loopt t/m 10 november 1941, dit is echter 9 november 1941.

2.16 Library and Archives Canada

2.16.1 Collectie Defence Overprints en Overlays

Library and Archives Canada beschikt over een collectie zgn. Defence Overprints. Dit zijn geallieerde stafkaarten waarop, op basis van o.a. geanalyseerde luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog, Duitse militaire objecten werden ingetekend. Tevens zijn er hier Overlays ondergebracht. Er zijn bij Library and Archives Canada geen relevante Defence Overprints en Overlays van het onderzoeksgebied gevonden.

2.17 Luchtfoto's

2.17.1 Geraadpleegde luchtfoto's

De volgende luchtfotoarchieven zijn geraadpleegd:

- Archief van de Afdeling Speciale Collecties van de Wageningen Universiteitsbibliotheek. Dit archief bevat ruim 94.000 luchtverkenningfoto's die zijn gemaakt door de Royal Air Force (RAF) en United States Army Air Forces (USAAF) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er zijn geen luchtfoto's bij dit archief aangeschaft.
- Archief van het Kadaster te Zwolle. Dit archief bevat circa 110.000 luchtverkenningfoto's uit de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en USAAF. Het archief bestaat ook deels uit voor- en naoorlogse luchtfoto's (in 1939 en 1940 zijn bijvoorbeeld de Greb belinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie in beeld gebracht). Er zijn geen luchtfoto's bij dit luchtfotoarchief besteld.
- Archief van The National Collection of Aerial Photography (NCAP) te Edinburgh. Dit archief bevat circa 11 miljoen luchtverkenningfoto's, gemaakt door de RAF en USAAF. Er is gezocht in de collecties 'JARIC' en 'ACIU'. Er zijn twee luchtfoto's bij dit archief aangeschaft.
- Laurier Military History Archive (LMH), Waterloo (Canada). Het betreft hier luchtfoto's van First Canadian Army die oorspronkelijk werden gebruikt door de Air Photo Interpretation Section in de jaren 1944-1945. De collectie bestaat uit meer dan 130.000 luchtfoto's en heeft onder andere betrekking op Nederlands grondgebied. Er zijn geen luchtfoto's bij dit archief aangeschaft.
- The National Archives and Records Administration (NARA), College Park (Verenigde Staten). Het NARA beschikt over een zeer uitgebreide luchtfotocollectie van meer dan 35 miljoen luchtfoto's die betrekking hebben op de periode 1918-2011. Deze luchtfoto's hebben deels betrekking op Nederland in de Tweede Wereldoorlog. Er zijn geen luchtfoto's bij dit archief aangeschaft.
- Het archief van de Luftbilddatenbank te Estenfeld (Duitsland). De Luftbilddatenbank beschikt over 500.000 eigen luchtfoto's en raadpleegt daarnaast archieven in Nederland, de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Canada. Er zijn geen luchtfoto's bij dit archief aangeschaft.

Uit de geïnventariseerde luchtfoto's zijn de meest geschikte luchtfoto's geselecteerd. Bij de selectie is rekening gehouden met de dekking, de opnamedatum in relatie tot gevechtshandelingen, alsmede de kwaliteit van het fotobeeld en de schaal. Er is gezocht naar luchtfoto's van zo kort mogelijk voor en na de gevechtshandelingen (mits van voldoende kwaliteit voor interpretatie op oorlogsschade). In bepaalde gevallen zijn er geen luchtfoto's besteld. Dit wordt in bijlage 6.3 gemotiveerd.

Een belangrijk selectiecriteria voor de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog is de opnamedatum. De voorkeur is uitgegaan naar luchtfoto's die zo kort mogelijk voor en na de belangrijkste gevechtshandelingen zijn gemaakt. Er is daarnaast rekening gehouden met de kwaliteit van de luchtfoto's, alsmede de schaal.

De bestelde luchtfoto's worden in hoofdstuk drie in de gebeurtenisstablet per luchtfoto-archief besproken. Datzelfde geldt voor de analyseresultaten.

De luchtfoto's zijn als categorie A (goed), B (bruikbaar) of C (slecht) gekwalificeerd. Deze categorisering wordt gebruikt om aan te geven of de gebruikte luchtfoto's een kwalitatieve beperking hebben wat betreft de luchtfoto-interpretatie. Zowel de kwalificatie van de gebruikte luchtfoto's, als de geografische afwijking die het gevolg is van het positioneren van een luchtfoto, is opgenomen in de gebeurtenisstablet.

Bij de classificatie van objecten op luchtfoto's is de validiteit van de classificatie in GIS vastgelegd in de volgende drie niveaus van betrouwbaarheid:

- Bevestigd: betrouwbaarheid grenst aan zekerheid. De waarneming kan worden bevestigd met een tweede bron (betrouwbaarheid 99%)
- Waarschijnlijk: de organisatie is overwegend zeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto (betrouwbaarheid 50% of hoger)
- Mogelijk: de organisatie is overwegend onzeker van de validiteit van de classificatie van het object op de luchtfoto (betrouwbaarheid lager dan 50%)

De optimalisatie van de luchtfoto's heeft plaatsgevonden vanuit de GIS applicatie ArcGIS Pro.

Naar aanleiding van de luchtfotoanalyse wordt geconcludeerd dat er sporen van militaire werken in het onderzoeksgebied zichtbaar zijn.

Het betreft de volgende militaire werken:

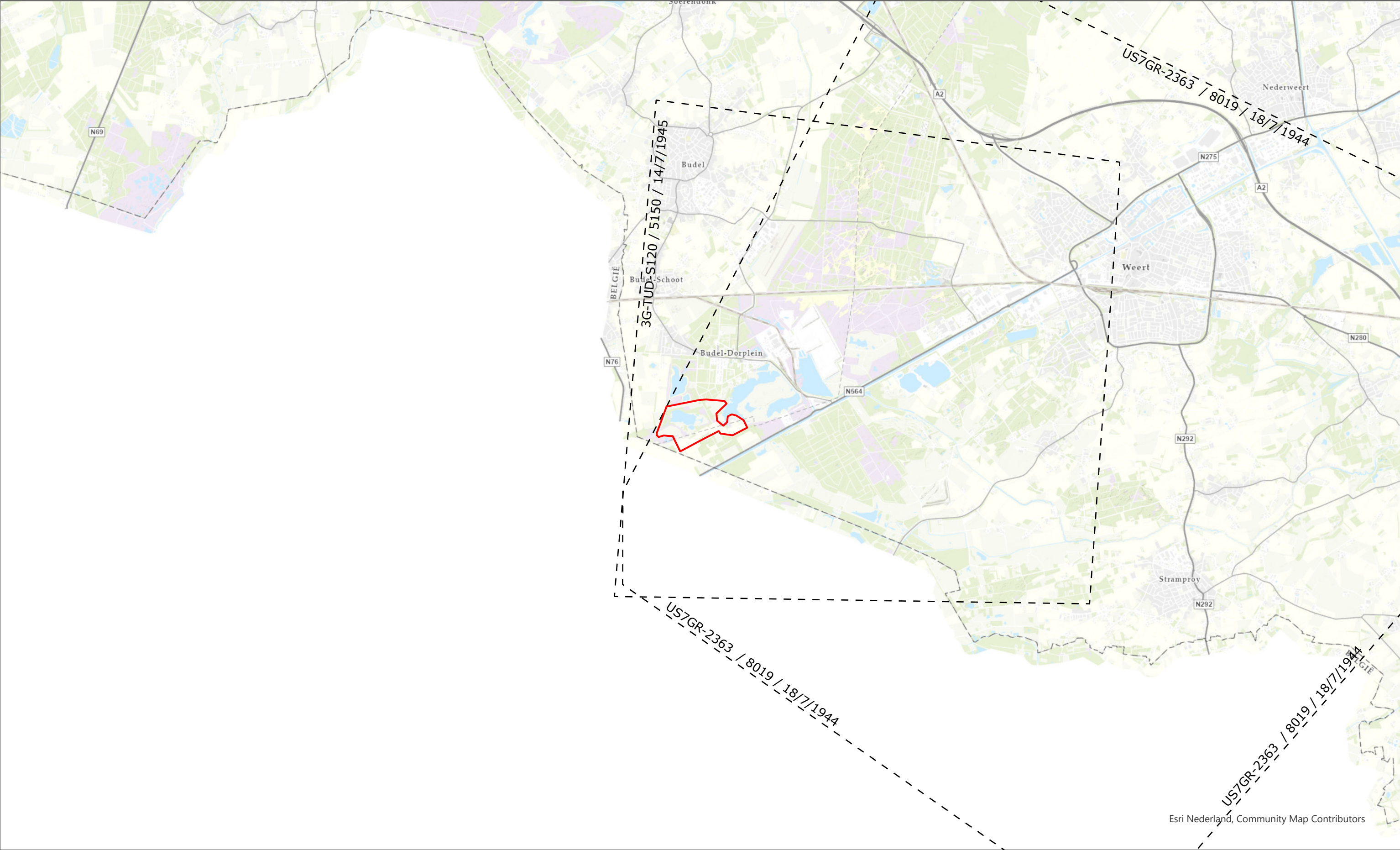
- Twee loopgraven

De waargenomen uitwerkingen als gevolg van ontplofbare oorlogsresten worden verder uitgewerkt in de gebeurtenisstablet in hoofdstuk 3.

Op de hierna volgende pagina's zijn de volgende kaarten weergegeven:

- Een kaart met daarop de geanalyseerde luchtfoto's.
- Een kaart met daarop een weergave van luchtfotoanalyse.

GEANALYSEERDE LUCHTFOTO'S

LEGENDA

 Onderzoeksgebied Geanalyseerde luchtfoto's

Aan de binnenkant van de contouren van de luchtfoto's zijn respectievelijk het sortienummer, het nummer van de luchtfoto en de datum van de opname van desbetreffende luchtfoto weergegeven.

0 1.000 2.000 3.000 4.000 5.000
Meter

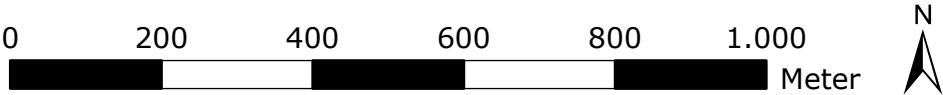

LUCHTFOTOANALYSE

LEGENDA

- Onderzoeksgebied
- Militaire loopgraaf
- M Militair object met OO indicatie

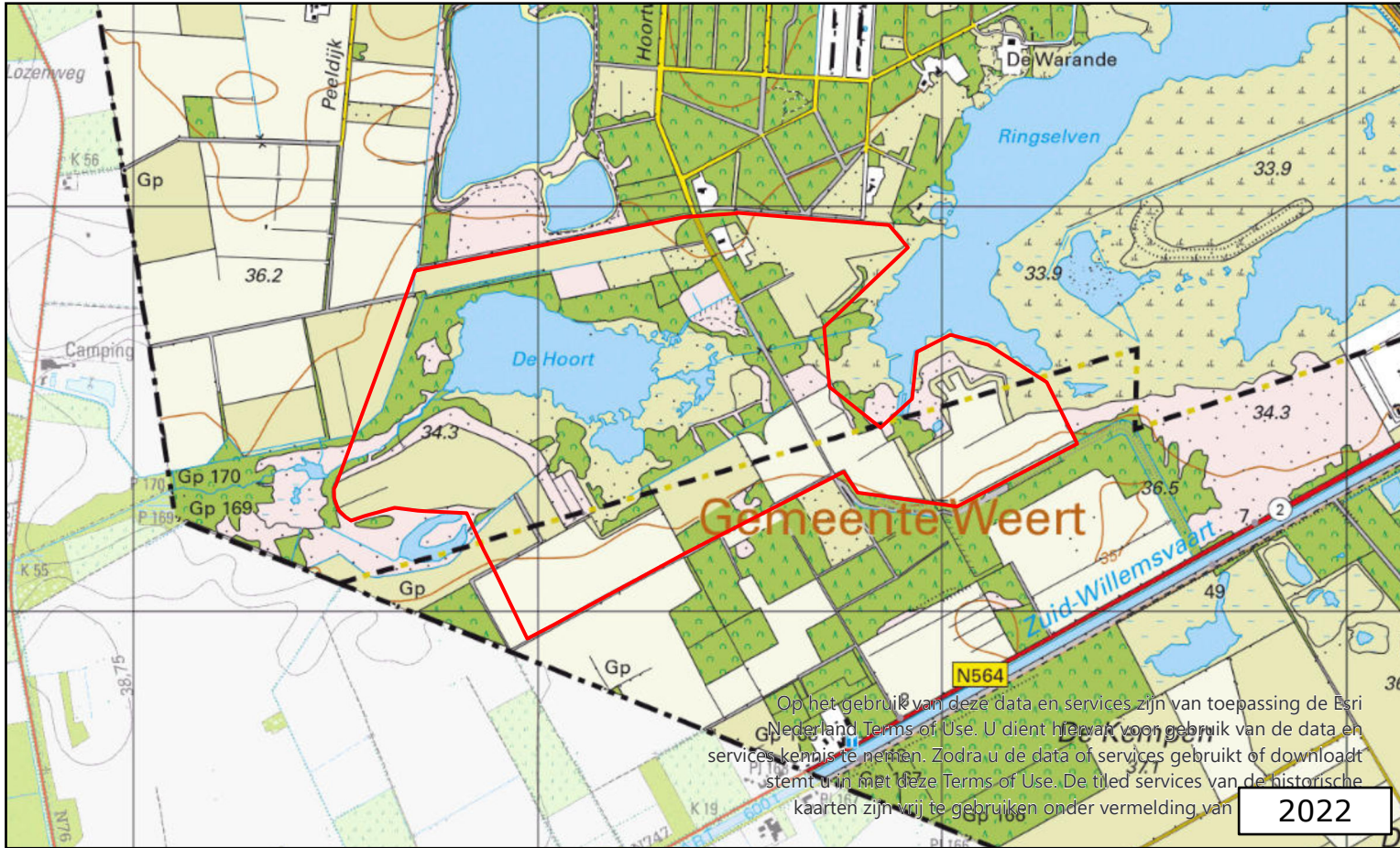
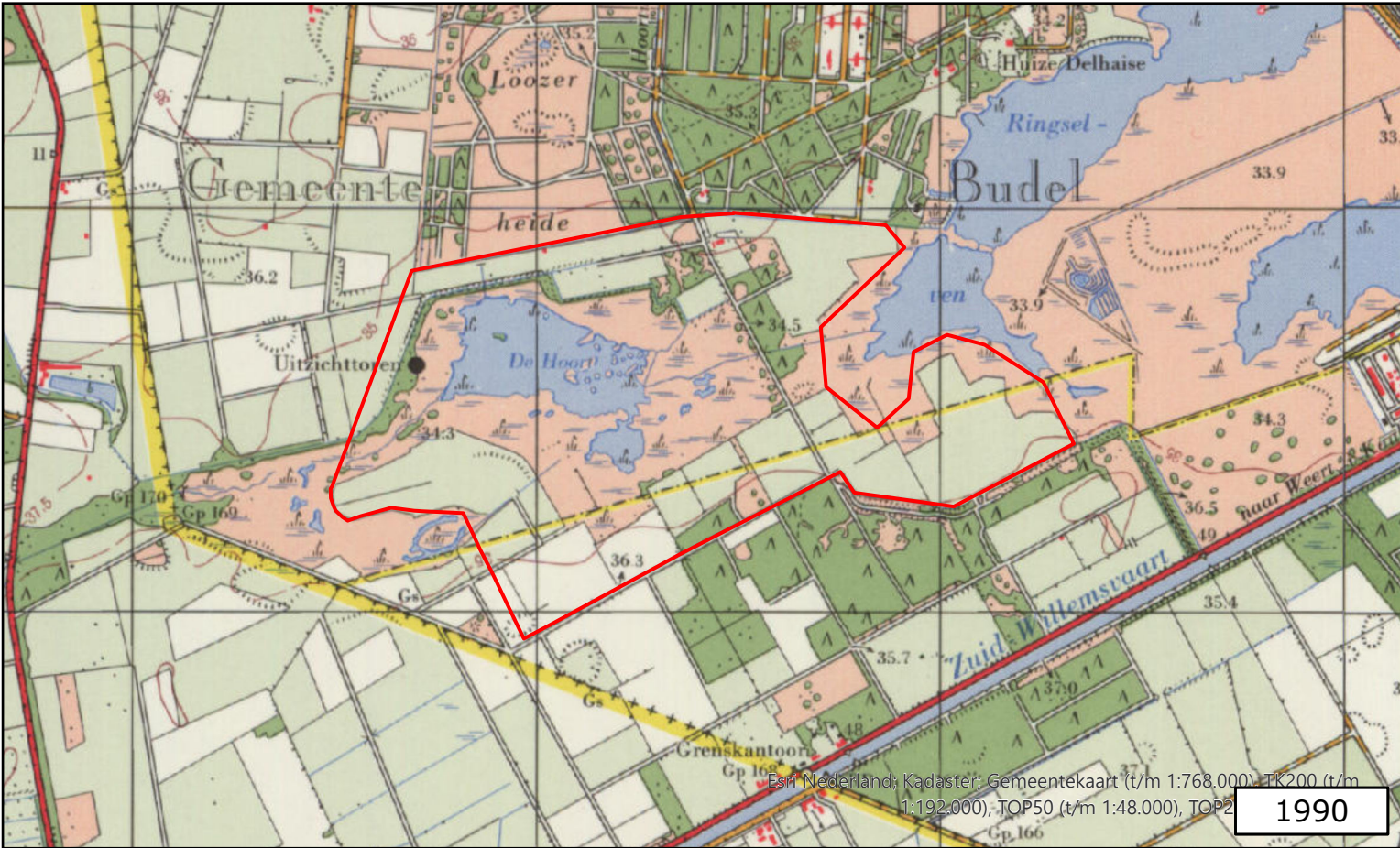
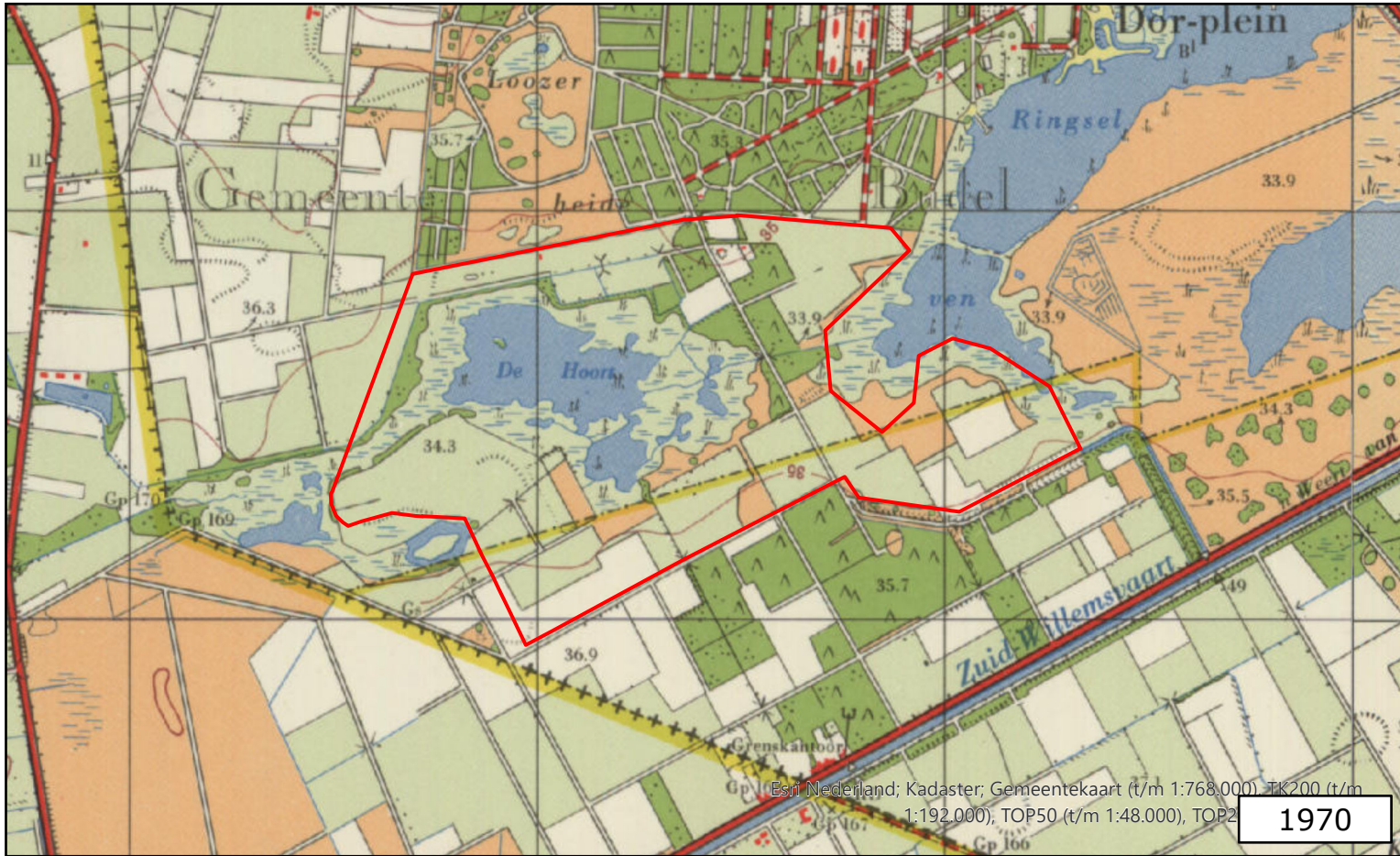
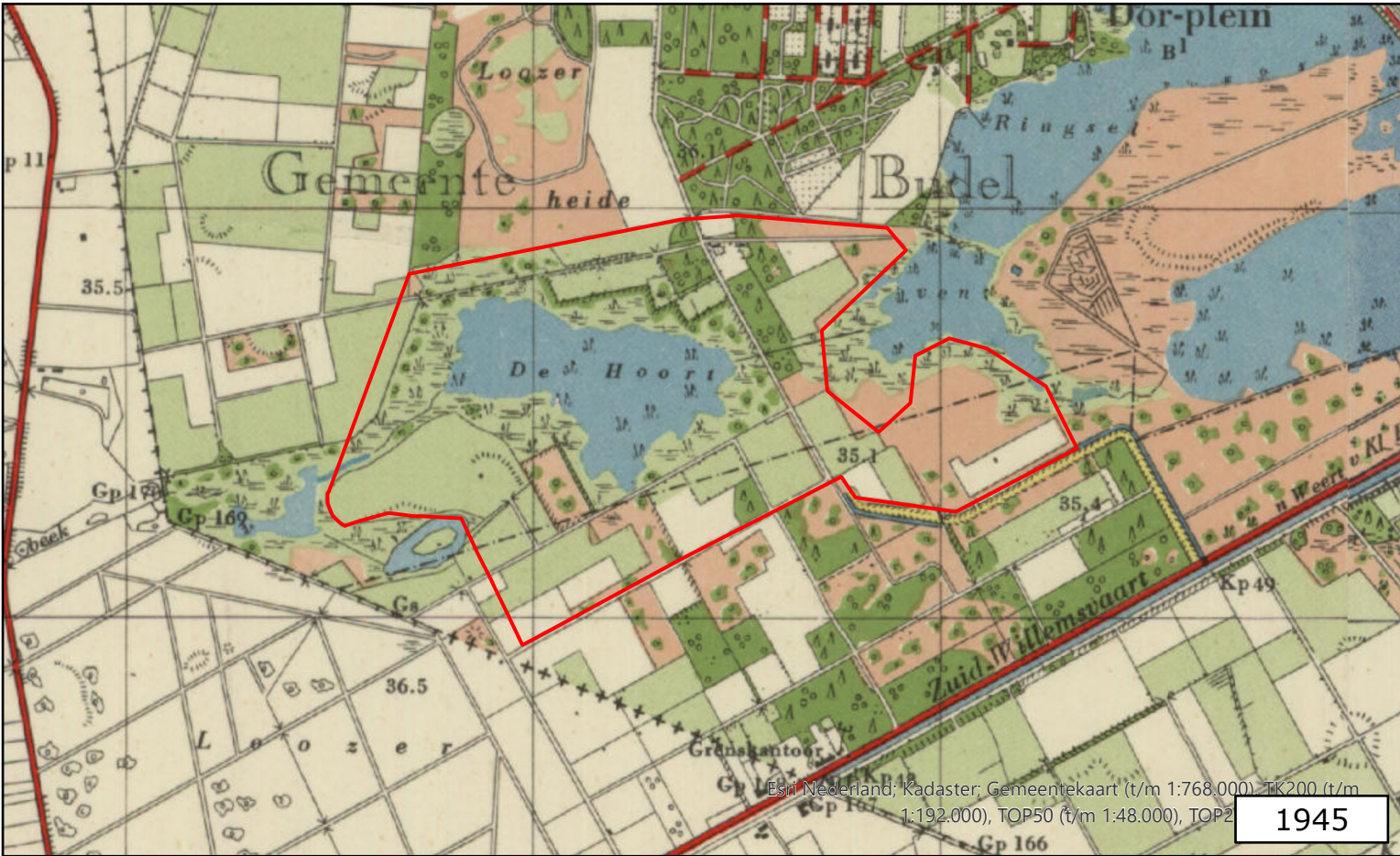
2.17.2 Veranderingen na-conflictperiode

Er is ten bate van het vooronderzoek middels historische kaarten gezocht naar indicaties betreffende veranderingen na de conflictperiode.⁹ Het onderzoeksgebied is in de huidige situatie geanalyseerd met behulp van Google Maps, Google Earth en Bing Maps. Uit een vergelijking van deze luchtfoto's met historisch kaartmateriaal van www.topotijdreis.nl en historische luchtfoto's blijkt dat er geen grote veranderingen hebben plaatsgevonden ter plaatse van het onderzoeksgebied. Er heeft enige ruilverkaveling plaatsgevonden ter plaatse van het onderzoeksgebied.

Op de volgende pagina zijn door middel van kaarten van verschillende jaartallen de veranderingen in het onderzoeksgebied weergegeven.

⁹ Het betreft hier geen onderzoek na-conflictperiode (hoofdstuk 2.4 van het CS-VROO versie 2024-01) maar een beknopte aanvulling op het vooronderzoek 1940-1945.

NAOORLOGSE VERANDERINGEN

LEGENDA
Onderzoeksgebied

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

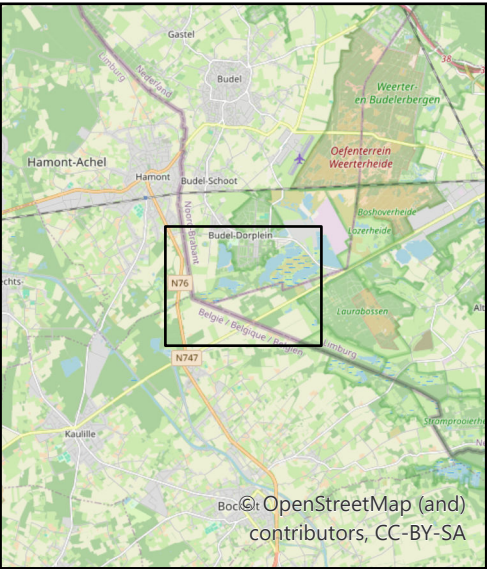
3.1 Gebeurtenisstabel en gebeurtenissenkaart

AVG heeft geen feiten gevonden die bruikbaar zijn voor de afbakening van een verdacht gebied op ontplofbare oorlogsresten. De gebeurtenisstabel op de volgende pagina bevat de gevonden onderzoeksresultaten die (mogelijk) betrekking hebben op het onderzoeksgebied en daarnaast een overzicht van de geraadpleegde luchtfoto's. De in deze tabel verwerkte nummering correspondeert met de in de gebeurtenissenkaart verwerkte informatie.

HISTORISCH FEIT					LOCATIE		OMSCHRIJVING FEIT					AFBAKENINGSANALYSE							
Beginndatum	Einddatum	Tijdstip	Gebeurtenis	Nationaliteit	Organisatie	Plaatsnaam	Locatie	Bron	Naam/nummer	Omschrijving feit	Kwaliteit	Afwijking	GIS GKrs.	Hoofdoor(en)	Beschouwing luchtfoto	Conclusie met motivatie	Horizontale afbakening	Verticale afbakening	GIS
24-03-1932			Munitievondst	Duits		Budel-Dorplein	Weg richting Belgische grens	Media	Delpher, De Maasbode, nummer 24230, Jaargang 64. URL: https://www.delpher.nl/nl/kanten/view?query=Budel-Dorplein+granaat&coll=ddd&identifier=MMKB04:000197435:mpeg21:a00778&resultsIdentifier=MMKB04:000197435:mpeg21:a00778&rowid=1	Onder Budel-Dorplein is bij werkzaamheden aan de weg naar de Belgische grens op Nederlands grondgebied een zware ijzeren granaat gevonden. Deze granaat was 45 cm in lengte en 15 cm doorsnee, was van Duitse herkomst en droeg het jaartal 1917. Het projectiel is door sergeant monteur van de Hembrug tot ontploffen gebracht.			DELPHIER_01			Niet verdacht. Het betreft hier OO afkomstig uit de Eerste Wereldoorlog. De exacte locatie van de vondst deze granaat is niet bekend. Derhalve is deze niet tot het onderzoeksgebied ter herleiden. Bovendien is zijn de ontplofbare oorlogsgresten inmiddels tot ontploffing gebracht en is vormen deze geen gevaar meer.			
10-05-1940			Militaire verplaatsing	Duits		Budel-Dorplein	Zuid-Willemsvaart	Literatuur	V.E. Nierstrasz, De verdediging van Noord-Limburg en Noord-Brabant, mei 1940 (=Gravenhage 1953) p. 273 en 351	Te ongeveer 14.00 deelde C.-Vak Weert telefonisch mede, dat de vijand ten Z. van Dorplein de Zuid-Willemsvaart overstak. Hij vroeg versterking, om te beletten, dat deze zou oprukken naar Budel en dus de vleugel zou omvatten. Aan dit verzoek kon niet worden voldaan. Rechttreks verband tussen de bezetting van U-30 R.I bij Sluis 13 en de linker vleugel van 1-30 R.I. was er niet, daar het noordelijk deel van het vak van 1-30 R.I. zich bevindende tegenover de Grote Peel, slechts zwak bezet was. In de morgen van 11 Mei namen de Duitsers gevechtsaanraking op met de stelling. Het kanaalvalende bij Nederweert werd beschoten met geschut en Weert werd bezet, doch hevige gevechtssactie had niet plaats.			LTIG5448			Niet verdacht. Er word vermeld dat de Duitse troepen de Zuid-Willemsvaart overstaken en ten zuiden van Dorplein zich door het onbevaakte gat in de peel-raamstelling manoeuvreren. Er wordt geen melding gemaakt van gevechtshandelingen die plaatsvonden bij deze militaire verplaatsing.			
10-05-1940			Militaire verplaatsing	Duits		Budel-Dorplein	Zuid-Willemsvaart	Literatuur Archiefen	1. Henkens, "Yoe Weert in 1940 en in 1944 aan een ramp ontkwam", Stichting Historisch Onderzoek Weert (N.B.), p. 1 Gemeentearchief Weert, toegang C.3.2., inventarisnummer 82	Henkens: "De Peel-Raamlinie bestond uit een reeks Peelmoerassen, enkele gehuurde gebieden en daarop aansluitend het kanaal de Zuid-Willemsvaart langs Nederweert en Weert richting Belgische grens. Ten zuidwesten van Weert werd deze linie afgesloten door een gehuurde gebied bij het Ringselven in Budel-Dorplein. Aan de westkant van het kanaal waren enkele rijen kazematten aangelegd, deels van beton, deels van zand en zoden. [...] In de stellingen achter het kanaal wachtten de mannen van het III Leger Korps de uit het oosten aanstormende vijand af. De verovering van de stad was een niet meer af te wenden onheil. Toch bleef de verwachte ramp uit en viel Weert zonder strijd in handen van de Duitsers. Handig profiteerden zij van een fout, die een gevolg was van de consequent doorgevoerde Nederlandse neutraliteitspolitiek. Om wille van de neutraliteitsgedachte sloot de Peel-Raamstelling niet aan op de Belgische linie bij het Albertkanaal en hield zij zelfs even ten zuiden van Weert op bij Dorplein. Vanaf dit punt tot aan de Belgische grens was er een gaping in de verdediging van enkele kilometers. Zonder enige tegenstand kropen de vijandelijke legers door dit gat, waarna zij in een bocht vanuit het westen op Weert afrokken." Gemeentearchief: "Intussen had de vijandelijke colonne, welke zuid van Albweert oprukte, zonder lastig gevallen te worden, een meegevoerde pontonbrug geslagen over de Zuid-Willemsvaart in een uur tijd, tegenover het onverdedigde Dorplein en had, zonder tegenstand te ontmoeten, Budel en Maarheeze bezet. Vervolgens traden zij op in de rug en in de flank van het vak Weert."			LTIG5448			Niet verdacht. Er wordt vermeld dat de Duitse troepen de Zuid-Willemsvaart overstaken en ten zuiden van Dorplein zich door het onbevaakte gat in de Peel-Raamstelling manoeuvreren. Er wordt geen melding gemaakt van gevechtshandelingen die plaatsvonden bij deze militaire verplaatsing.			
10-05-1940			Verdedigingswerken Peel-Raamstelling	Nederlands		Budel-Dorplein	Zinkfabrik/Ringselven	Literatuur	P. Hermans, et al. (red.), Ach Lieve Tijd: 1000 jaar Weert. Tweede Wereldoorlog (Zwolle N.B.), p. 5	Toen eind 1939 de politieke situatie veranderde, wijzigde ook de dagelijkse bezigheden. Vanaf toen moest er gebouwd worden aan versterkingen die onderdeel vormden van de peel-raamstelling. Deze stelling begon in het noorden bij het riviertje de Raam bij Grave en in het zuidelijk deel volgde deze de Zuidwillemsvaart. De stelling eindigde bij de zinkfabrik en het Ringselven in Budel-Dorplein. Tot aan de Belgische grens enkele kilometers verder was er geen verdediging.			TC515, MWC3221, MWC3320			Niet verdacht. De verdedigingswerken van de Peel-Raamstelling lagen niet in het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied ligt ten zuiden van de zinkfabrik en het Ringselven precies in het gedeelte waar de Peel-Raamstelling opbouwde. Er is wel een wapenopstelling/versterking aangetroffen in het onderzoeksgebied op de luchtfoto. Deze is echter niet verdacht aangezien er geen gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden op de luchtfoto.			
10-05-1940			Militaire verplaatsing	Duits		Budel-Dorplein		Internetbron	Budel en Maarheeze in de Tweede Wereldoorlog uit de Aa-kroniek 1990-3 van de Heemkundekring "De Baronie van Cranendonck". Budel, Budel-Dorplein, Budel-Schoot, Gastel, Maarheeze en Soerendonk. P. 14 https://www.eindhoven404.nl/4/MaarheezeBudel-eW02.pdf	De Duitse aanval op het zuidelijk deel van de Peel-Raamstelling, het zogenaamde "Yak Weert" begon definitief in de morgen van 11 mei 1940. Drie Nederlandse infanteriebataljons verdedigden de stelling vanaf de noordzijde van de Zuidwillemsvaart. Zij hadden de taak de Duitse opmars onder meer door het opblazen van bruggen te vertragen. Men maakte zich echter zorgen over de opening ten zuidwesten van Budel-Dorplein, waar de stelling weliswaar eindigde in een moerasig gebied, maar niet aansloot op de Belgische linies. En die vrees was niet ten onrechte, zoals al snel bleek. Duitse verkenningsstroepen hadden ontdekt dat de Zuid-Willemsvaart en de brug bij Lozen (B.) niet verdedigd waren en zij bezetten en beveiligden deze doorgang. Een dag eerder hadden de Nederlanders hierover nog contact gehad met de Belgen, maar toen was het reeds te laat: aan beide zijden waren er geen troepen beschikbaar om de opening nog dicht te krijgen. Hier zou men kunnen spreken van "een brug te veel".			LTIG5448			Niet verdacht. Er wordt vermeld dat de Duitse troepen de Zuid-Willemsvaart overstaken en ten zuiden van Dorplein zich door het onbevaakte gat in de Peel-Raamstelling manoeuvreren. Er wordt geen melding gemaakt van gevechtshandelingen die plaatsvonden bij deze militaire verplaatsing.			
7-7-1942			Bombardement	Geallieerd		Budel-Dorplein	Boszicht	Internetbron	Budel en Maarheeze in de Tweede Wereldoorlog uit de Aa-kroniek 1990-3 van de Heemkundekring "De Baronie van Cranendonck". Budel, Budel-Dorplein, Budel-Schoot, Gastel, Maarheeze en Soerendonk. P. 86 https://www.eindhoven404.nl/4/MaarheezeBudel-eW02.pdf	In 1942 vielen er enkele bommen achter Boszicht in Dorplein, die daar enorme gaten sloegen en een gedeelte van, de daar gelegen, aardappelkelder vernietigen.			EHV4044_02			Niet verdacht. De getroffen locatie ligt niet in het onderzoeksgebied.			
31-08-1943			Vliegtuigcrash	Brits		Budel-Dorplein		Literatuur	Eversteijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945, p. 1641	Stirling Mk III BK650 HA-T van het No. 218 Gold Coast squadron om 04.00 uur te Budel, Dorplein neergestort.			LIT29_9950			Niet verdacht. Deze vliegtuigcrash vond niet plaats in het onderzoeksgebied.			
18-07-1944			Luchtfotoherkenning			Budel-Dorplein		Luchtfotoarchief	Archief van The National Collection of Aerial Photography (NCAP), sortienummer U57-2363, fotonummer 8019		B	5 meter		Deze luchtfoto dekt niet het gehele onderzoeksgebied. De kwaliteit van de luchtfoto is matig. Er zijn geen relevante zaken aangetroffen op deze luchtfoto.	Niet verdacht. Er zijn geen relevante zaken aangetroffen op deze luchtfoto.				
1-9-1944			Munitieverzamelaars			Budel-Dorplein	Open veld	Internetbron	Budel en Maarheeze in de Tweede Wereldoorlog uit de Aa-kroniek 1990-3 van de Heemkundekring "De Baronie van Cranendonck". Budel, Budel-Dorplein, Budel-Schoot, Gastel, Maarheeze en Soerendonk. P. 14 https://www.eindhoven404.nl/4/MaarheezeBudel-eW02.pdf	Twee jaar lang worden blindgangers, granaten, mijnen, pantservoetens e.d. aangetroffen en verzameld in de brandweergarage, marchaussekazernes en op open terreinen onder Dorplein en op de grens van Maarheeze met Hamont en van Maarheeze met Someren.			GA176068U_9			Niet verdacht. Hoewel het onderzoeksgebied in het open terrein onder Dorplein ligt, wat wordt genoemd als locatie voor een van de verzamelaars, is hier geen sprake van een OO indicatie. Het gaat namelijk om een verzamelaars voor munitie. Het is onduidelijk wat de originele vindplaats van deze munitie is. Er hebben geen gevechtshandelingen plaatsgevonden ter plaatse van de verzamelaars derhalve is het onwaarschijnlijk dat er munitie ongemerkt is achtergebleven.			
21-09-1944	22-09-1944		Grondgevechten			Weert		Literatuur	1. Henkens, "Yoe Weert in 1940 en in 1944 aan een ramp ontkwam", Stichting Historisch Onderzoek Weert (N.B.), p. 5	In de namiddag van donderdag 21 september werd het duidelijk dat de bewijzers tot op enkele kilometers van Weert gemaakt waren. Langs twee verschillende routes werd een aanval op de stad gedaan, n.l. vanuit Hamont door de bossen tussen Budel en Weert en via de weg Eindhoven-Weert. De eerste liep vast bij de spoorlijn op het gehucht Boshoven, waar hardnekkig tegenstand geboden werd en de tweede kwam niet verder dan het kruispunt van wegen bij de school op Huthoven, waar de Duitsers op het laatste moment een tiental mitrailleurs in stelling hadden gebracht. Bij deze voorpostgevechten verloren enige Duitse militairen en een burger van Boshoven het leven. [...] Na deze eerste schermutselingen trad opnieuw een angstige angstaanjagende stilte in. De aanvallers wachtten blijkbaar artillerie-ondersteuning af. De avond viel en een lange bange nacht brak aan. Na het invallen van de duisternis trokken de laatste Duitsers zich terug over de Zuid-Willemsvaart en werd de stadsbrug, de laatste verdediging met het westelijk gedeelte van Weert, opgeblazen. (Reeds eerder waren de overige bruggen vernield). Om 5 uur in de morgen ontbrandde de strijd opnieuw. Onbekend met het feit, dat de vijand zijn stellingen had verlaten, openden de Engelsen een hevige en goed gericht artillerievuur op de toegangsweg naar Weert over Huthoven. Gedurende ongeveer een half uur kwam een regen van granaten neer, waarbij voornamelijk rond de school nogal wat schade werd aangericht en enige burgers gewond raakten. Daar het vuur door de Duitsers niet beantwoord werd, hield het bombardement even plotseling als het begonnen was ook weer op. Opnieuw een onheilspellende stilte ... En toen op vrijdag 22 september 1944 om 7 uur in de ochtend gebeurde het waarop men bijna vier en een half jaar had gewacht. Langs de Zuid-Willemsvaart trok het 1e battalion van het Suffolk regiment op naar Weert. De bevrijding was een feit.						Niet verdacht. De gevechtshandelingen die worden beschreven vonden niet plaats in of nabij het onderzoeksgebied. Er wordt wel vermeld dat zij langs de Zuid-Willemsvaart optrokken richting Weert. Daarbij passeerden zij mogelijk het onderzoeksgebied maar hierbij wordt geen melding van gevechtshandelingen gemaakt.			
21-09-1944			Grondgevechten			Budel-Dorplein	Vanaf de Belgische grens van Lozen (Belgie) tot en met Weert.	Literatuur	H. Levels / E. Munnicks, Waar blijven de bewijzers? 'Frontperiode Noord- en Midden-Limburg' (Roermond 2016), p. 76	Het A-eskadron werd naar Dorplein gedirigeerd waarna gepatrouilleerd werd vanaf de Belgische grens van Lozen tot Weert. Af en toe kwam het tot schermutselingen met terugtrekkende Duitse infanteristen maar in het algemeen verliep de opmars ongestoord.			LIT10135_01			Niet verdacht. Hoewel het onderzoeksgebied in het omschreven gebied tussen Lozen en Weert ligt, is het onduidelijk waar de schermutselingen hebben plaatsgevonden. Daarbij is het niet bekend wat de context en de aard van de gevechten was. De War Diaries die zijn geraadpleegd bieden ook geen aanvullende informatie. Derhalve kan deze vermelding niet tot het onderzoeksgebied worden herleid.			
21-09-1944	24-09-1944		Militaire verplaatsing			Budel-Dorplein	Vanaf de Belgische grens van Lozen (Belgie) tot en met Weert.	Literatuur	H. Levels / E. Munnicks, Waar blijven de bewijzers? 'Frontperiode Noord- en Midden-Limburg' (Roermond 2016), p. 78	Het 3 Recce patrouilleerde van 21 tot 24 september langs de kanaaloevers van Lozen tot Sluis 16. Tot incidenten kwam het niet.			LIT10135_02			Niet verdacht. Hoewel er ter plaatse van het onderzoeksgebied sprake was van militaire aanwezigheid heeft dit niet geleid tot gevechtshandelingen. Derhalve is er geen sprake van een gebeurtenis met een OO indicatie.			
22-09-1944			Beschieting			Budel-Dorplein	Haven	Internetbron	Budel en Maarheeze in de Tweede Wereldoorlog uit de Aa-kroniek 1990-3 van de Heemkundekring "De Baronie van Cranendonck". Budel, Budel-Dorplein, Budel-Schoot, Gastel, Maarheeze en Soerendonk. P. 88 https://www.eindhoven404.nl/4/MaarheezeBudel-eW02.pdf	De woning bij de haven in Dorplein. Hierin hadden zich bij de bevrijding Duitsers verschanst. Door zware beschietingen leed de woning flinke schade, waarbij ook de kranen van de haven flinke schade opliepen.			EHV4044_01			Niet verdacht. De getroffen locatie ligt op ongeveer een kilometer afstand van het onderzoeksgebied. Er zijn in de relevante bronnen, zoals de War Diaries, geen aanwijzingen aangetroffen dat er ook beschietingen in of in de directe nabijheid van het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden.			
14-07-1945			Luchtfotoherkenning			Budel-Dorplein		Luchtfotoarchief	Archief van The National Collection of Aerial Photography (NCAP), sortienummer 3G-TUD-5120, fotonummer 5150		B	5 meter	LG7992, LG7993, WPN20762	Deze luchtfoto dekt het gehele onderzoeksgebied. De kwaliteit van de luchtfoto is matig. Op deze luchtfoto zijn sporen van twee loopgraven aan weerszijden van de Hoortweg aangetroffen.	Niet verdacht. Er zijn geen aanwijzingen dat er gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden in het onderzoeksgebied. Ook zijn er geen aanwijzingen dat de loopgraven die in het onderzoeksgebied aanwezig waren overhaast zijn verlaten. Vanwege deze reden is het niet aanmerkelijk dat er munitie is achtergebleven in de loopgraven en wordt er geen verdacht gebied afgeboord.				
24-9-1945			Munitieopslag	Duits		Budel	Dorplein	Archiefen	Gemeentearchief Budel 1811-1949, Toegang 10482, inventaris 755	Munitie die opgehaald dient te worden ligt verzameld op de volgende locaties: de brandweergarage, de marchaussekazernes. De woning van A. Broers, dorplein 55, een open terrein onder Dorplein. Welke munitie is onduidelijk. In een weiland nabij de Willem de Zwijgersstraat 27 ligt een blindganger.			GA17068U_9			Niet verdacht. Hoewel het onderzoeksgebied in het open terrein onder Dorplein ligt, wat wordt genoemd als locatie voor een van de verzamelaars, is hier geen sprake van een verdachte locatie. Het gaat namelijk om een verzamelaars voor munitie. Het is echter onduidelijk wat de originele vindplaats van deze munitie is. Ook hebben er geen gevechtshandelingen plaatsgevonden ter plaatse van deze verzamelaars, derhalve is het niet aanmerkelijk dat er OO onopgemerkt is achtergebleven.			

GEBEURTENISSENKAART

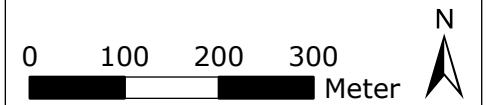

- LEGENDA
- Onderzoeksgebied
 - Militair object met OO indicatie
 - Militaire loopgraaf
 - Neergestort vliegtuig
 - Bombardement
 - Melding mbt OO
 - Melding mbt oorlogsschade
 - Grondgevechten
 - Militaire verplaatsing
 - Vermelding in media

De gebeurtenissen die op de gebeurtenissenkaart zijn ingetekend betreffen de gebeurtenissen uit de rapportage.

Gebeurtenissen die in de archieven en literatuur zijn aangetroffen, maar overduidelijk niet het onderzoeksgebied betreffen zijn niet allemaal ingetekend.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de gebeurtenisstabel in het vooronderzoek.

PROJECTNUMMER:	143000650
TEKENINGNUMMER:	GK-01D
FORMAAT:	A2
GETEKEND DOOR:	R. Smits
DATUM:	9-7-2025
OPDRACHTGEVER:	Royal HaskoningDHV
VOOR AKKOORD:	M.A. Abee

Vestiging
Veerweg 10
5171 PW
Kaatshoevel
0416-700220

Vestiging Heijen:
De Grens 7
6598 DK Heijen
0485-802010

Email:
eo@avg.eu
Web:
www.avg.eu

Esri Nederland, Community-Map Contributors

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

4.1 Indicaties voor ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied

- Er is in de meidagen van 1940 geen sprake geweest van grondgevechten in het onderzoeksgebied. Er is wel sprake geweest van grondgevechten op enige kilometers afstand van het onderzoeksgebied. Ter plaatse van het onderzoeksgebied zijn Duitse militairen de Zuid-Willemsvaart overgestoken en hebben zij de Peel-Raamstelling omzeild. Tijdens deze militaire verplaatsing hebben er geen gevechtshandelingen in het onderzoeksgebied plaatsgevonden.
- Voorafgaand aan de bevrijding door de geallieerden was er geen sprake van grondgevechten in het onderzoeksgebied.
- In het onderzoeksgebied waren militaire objecten aanwezig. Op de luchtfoto zijn er twee loopgraven aangetroffen. Deze militaire werken worden echter niet afgebakend aangezien er geen sprake is van gevechtshandelingen in het onderzoeksgebied. Gezien het feit dat er geen aanwijzingen zijn gevonden die erop wijzen dat deze loopgraven overhaast zijn verlaten is de kans dat er nog ontplofbare oorlogsresten zijn achtergebleven in deze werken minimaal.
- Er zijn geen militaire vliegtuigen in het onderzoeksgebied gecrasht.
- Ter plaatse van het onderzoeksgebied is geen sprake geweest van beschietingen met vliegtuigboordwapenmunitie, noodafworpen en bombardementen.
- Het onderzoeksgebied heeft niet geleden onder gevechtshandelingen.
- Er zijn in het verleden geen ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied geruimd.

Op basis van de beschikbare feiten is er onvoldoende feitelijk bewijs voor de vermoedelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten. Er zijn onvoldoende indicaties beschikbaar waaruit blijkt dat er mogelijk ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

4.2 Leemten in kennis bronnenmateriaal

- Bij een historisch onderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Er is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van een bronnenselectie. Getuigen die meer kunnen vertellen over dumpingen van ontplofbare oorlogsresten, vliegtuigcrashes en bombardementen kunnen ondertussen zijn overleden.
- Luchtfoto's van de Royal Air Force geven doorgaans een betrouwbare indicatie betreffende de vraag of er mogelijk ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Luchtfoto's geven altijd een momentopname weer. Er kunnen voor, na en tussen verschillende opnamedata ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied zijn terechtgekomen. Het is, vanwege getroffen camouflagemaatregelen, maar zeer de vraag of alle geschutopstellingen etc. op luchtfoto's kunnen worden teruggevonden. Aangezien het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog (gedeeltelijk) uit water bestond, kunnen sporen van gevechtshandelingen niet op luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog worden waargenomen.

- De ruimrapporten van de EODD kennen hun beperkingen voor wat betreft de nauwkeurigheid van de vindplaatsbeschrijvingen. Het is niet altijd mogelijk om exact aan te geven waar de ontplofbare oorlogsresten werden aangetroffen. Deze ontplofbare oorlogsresten zijn bovendien geruimd. Dergelijke beperkingen zijn er ook bij andere geraadpleegde bronnen, zoals documenten uit de gemeentearchieven. Er kan alleen een op ontplofbare oorlogsresten verdacht gebied worden afgebakend met behulp van concrete locatiebeschrijvingen.

4.3 Hoofdsoort, verschijningsvorm en aantallen

De hoofdsoort, aantallen ontplofbare oorlogsresten en verschijningsvorm zijn in deze niet van toepassing vanwege onvoldoende feitelijk bewijs voor de vermoedelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

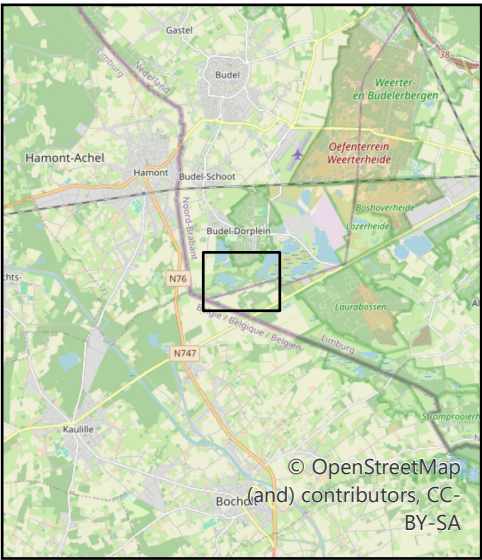
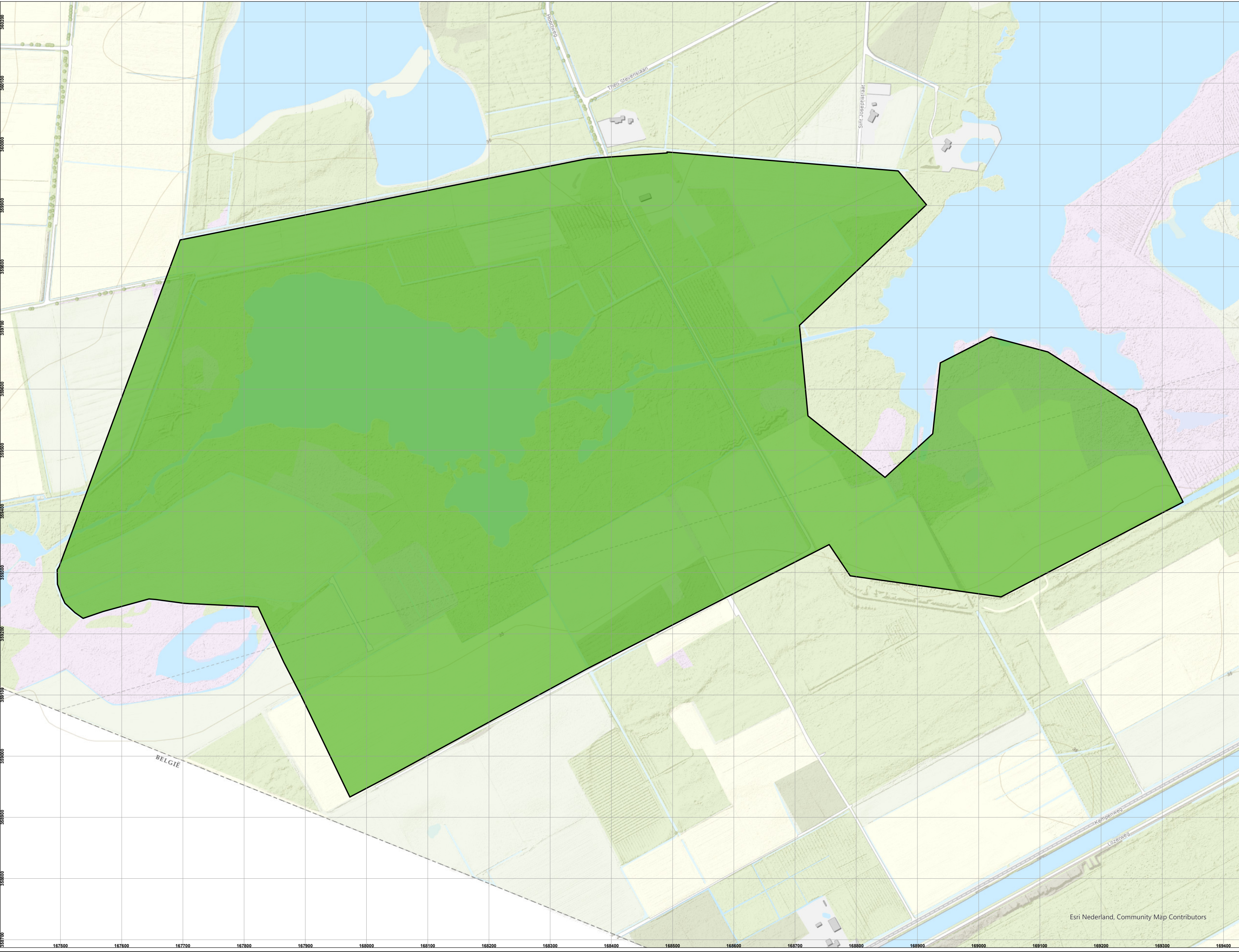
4.4 Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied

De horizontale en verticale begrenzing zijn in deze niet van toepassing vanwege onvoldoende feitelijk bewijs voor de vermoedelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

4.5 Bodembelastingkaart

Op basis van de beoordeelde feiten is geconcludeerd dat er onvoldoende indicaties zijn voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied. Derhalve is het onderzoeksgebied niet verdacht op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten. De bodembelastingkaart is weergegeven op de hierop volgende pagina.

BODEMBELASTINGKAART

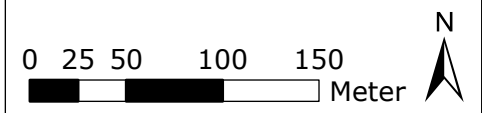

LEGENDA

- Onderzoeksgebied
- Onverdacht na vooronderzoek

Deze kaart en de daarop weergegeven resultaten behoort bij een vooronderzoek rapportage. Zonder deze rapportage heeft deze kaart geen geldigheid status.

Er zijn in de geraadpleegde bronnen geen gebeurtenissen aangetroffen die betrekking hebben op het onderzoeksgebied. Alleen oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied zijn afgebakend.

PROJECTNUMMER:	143000650
TEKENINGNAAM + VERSIE:	BK-01D
FORMAAT:	A2
GETEKEND DOOR:	R. Smits
DATUM:	9-7-2025
OPDRACHTGEVER:	Royal Haskoning
VOOR AKKOORD:	M.A. Abec

Esri Nederland, Community Map Contributors

Vestiging Kaatsheuvel:	Vestiging Heijen:	Email: eo@avg.eu
5171 PW Kaatsheuvel	De Grens 7	Web: www.avg.eu
0416-700220	6598 DK Heijen	
	0485-802010	

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusie

AVG heeft in opdracht van Haskoning DHV Nederland B.V. een vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Natuurpotenties de Hoort.

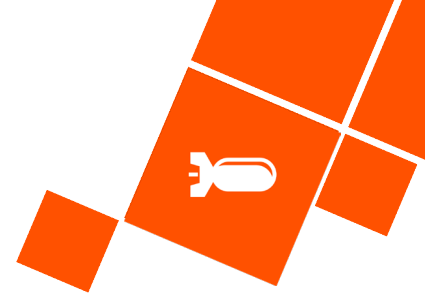
Op basis van de beoordeelde feiten is geconcludeerd dat er onvoldoende indicaties zijn voor de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied. Derhalve is het onderzoeksgebied niet verdacht op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

5.2 Advies vervolgtraject

AVG adviseert Haskoning DHV Nederland B.V. om de werkzaamheden onder reguliere condities uit te voeren. De kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten is net zo groot als de gemiddelde kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten op als 'onverdacht' aangemerkte locaties in de rest van Nederland. Een vooronderzoek na-conflict-periode (hoofdstuk 2.4 van het CS-VROO versie 2024-01) is niet van toepassing. Zie de bodembelastingkaart op pagina 45.

AVG adviseert te allen tijde een protocol toevalsvondsten OO te hanteren (zie bijlage 6.3).

Wij adviseren Haskoning DHV Nederland B.V. om dit vooronderzoek ter kennisgeving te delen met de gemeenten Cranendonck en Weert.

6 BIJLAGEN

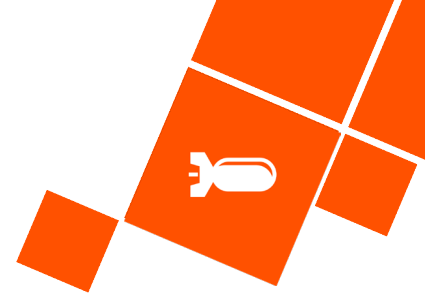
6.1 Bronnenlijst

6.1.1 Archieven en overige instanties

- Explosieven Opruimings Dienst Defensie te Soesterberg / Semi-Statistisch Informatiebeheer te Rijswijk
- Bedrijfsarchief AVG
- Bundesarchiv-Militärarchiv Freiburg
- Gemeentearchieven Weert en Cranendonck
- Imperial War Museums te Londen
- Kadaster te Zwolle
- Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage
- Laurier Military History Archive (LMH), Waterloo (Canada)
- Library and Archives Canada te Ottawa
- Luftbilddatenbank te Estenfeld
- Nationaal Archief te 's-Gravenhage
- National Archives and Records Administration te Washington DC
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie te Amsterdam
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie te 's-Gravenhage
- Provinciaal Archief / Militair gezag Noord-Brabant & Limburg
- Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties
- The National Archives te Londen

6.1.2 Literatuur

- Amersfoort, H., en P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands Grondgebied* ('s-Gravenhage 2005)
- Brongers, E.H., *De gebroken vleugel van de Duitse adelaar: inventarisatie van de Duitse verliezen in de luchtoorlog van mei 1940 boven Nederland* (Soesterberg 2010)
- B. Maes, et al., *Weert is veranderd: Oorlog, bezetting en bevrijding* (Weert z.d.)
- Boks, H.K.F. 'Een terugblik op een tijd van oorlog en bevrijding', in: *De Aa-Kroniek* 3 (1984)
- Didden, J., en M. Swarts, *Einddoel Maas: de strijd in Zuidelijk Nederland tussen september en december 1944* (Weesp 1984)
- Didden, J., en M. Swarts, *Autumn Gale / Herbststurm* (Drunen 2013)
- Didden, J., en M. Swarts, *Brabant bevrijd* (Hulst 1993)
- Didden, J., en M. Swarts, *Colin. The 51st Highland Division in Brabant* (Drunen 1994)
- Didden, J., 'Herfststorm over Noord-Brabant' in: *In Brabant* 2 (September 2014)
- Didden, J., en M. Swarts, *Kampfgruppe Walther, and Panzerbrigade 107: a thorn in the side of Market Garden* (Drunen 2016)
- Foreman, J., *The Fighter Command War Diaries: July 1944 to May 1945* (2004)
- Grimm, P., *Verloren luchtruim. De geallieerde luchtoperaties boven Nederland in mei 1940* (Lichtenvoorde 2021)
- Hermans, p. et al. (red.), *Ach Lieve Tijd: 1000 jaar Weert. Tweede Wereldoorlog* (Zwolle N.B.)

- Henkens, J. *'Hoe Weert in 1940 en in 1944 aan een ramp ontkwam'*, Stichting Historisch Onderzoek Weert (N.B.)
- Klep, C. en B. Schoenmaker (red.), *De bevrijding van Nederland 1944 – 1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995)
- Koopman, H., *Vergeltungswaffen in Nederland. De inzet van V.1, V.2 & V.4 vanaf Nederlands grondgebied* (Utrecht 2018)
- Levels, H., en E. Munnicks, *Waar blijven de bevrijders! 'Frontperiode Noord- en Midden-Limburg'* (Roermond 2016)
- Levels, H., en E. Munnicks, *Waar blijven de bevrijders! November - december 1944 door modder en mijnen naar de Maas. 'Frontperiode Noord- en Midden-Limburg'* (Kelpen-Oler 2018)
- Levels, H., en E. Munnicks, *Waar blijven de bevrijders! Januari 1945. Evacuaties en moeizame opmars naar de Roer door vorst en sneeuw. Frontperiode Noord- en Midden-Limburg* (2021)
- Meijers, A., *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013)
- Molenaar, F. J., *De luchtverdediging in de meidagen van 1940. Deel 1 en deel 2* ('s-Gravenhage 1970)
- Nierstrasz, V.E., *De verdediging van Noord-Limburg en Noord-Brabant, mei 1940* ('s-Gravenhage 1953)
- Nicholson, W. N. *The Suffolk Regiment: 1928 to 1946* (Ipswich z.d.)
- Veenstra, S.L., *In de schaduw van de glorie: overzicht van vliegtuigbergingen in Nederland: 1960-1977* (Zutphen 1992)
- Woensel, J. van, *Vrij van Explosieven. De geschiedenis van het EOCL en zijn voorgangers 1944-2004* (Amsterdam 2004)
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil....Kroniek van een Luchtoorlog. Deel 1 & 2* ('s-Gravenhage 1990/1992)

6.1.3 Websites

- <https://www.archieven.nl/nl/>
- <http://www.avg.eu>
- <https://beeldbankwo2.nl/nl/>
- <https://www.delpher.nl/>
- <http://www.echodelta.net/mbs/eng-translator.php>
- <http://www.explosievenopsporing.nl>
- <https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>
- <https://www.iwm.org.uk/collections>
- <https://nimh-beeldbank.defensie.nl/beeldbank>
- <https://www.tracesofwar.nl/>
- <http://www.vergeltungswaffen.nl>
- <http://verliesregister.studiegroepluchtoorlog.nl>
- <https://www.simontex.nl/kavels/xy.php>
- <https://www.eindhoven4044.nl/4/MaarheezeBudelWO2.pdf>

6.1.4 Overig

- T. Eversteijn, *Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 - 5 mei 1945* (2003)

6.2 Certificaat vooronderzoek en risicoanalyse

Pagina 1 van 1

Certificaat

voor het kwaliteitssysteem volgens

Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten

De certificatie instelling TÜV NORD Nederland verklaart hiermee dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het gehanteerde kwaliteitssysteem voldoet aan de eisen uit het bovengenoemde certificatieschema en dat de certificatie heeft plaatsgevonden volgens haar certificatiereglement voor de organisatie

AVG Explosieven Opsporing Nederland
Veerweg 10
5171 PW Kaatsheuvel

Dit certificaat is afgegeven op basis van het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten, vastgesteld d.d. 29 januari 2021, waarmee voldaan wordt aan de kaderbepalingen van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

De eisen in dit certificatieschema hebben betrekking op het kwaliteitssysteem van de organisatie inzake het Vooronderzoek en Risicoanalyse van ontplofbare oorlogsresten. De certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV NORD Nederland.

Toepassingsgebied

Deelgebied: Vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten.
Deelgebied: Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten.

Registratienummer	13380-15.2	Certificaat geldig van	03-06-2024
KvK nummer	12029421	Certificaat geldig tot	03-06-2027
		Datum eerste certificatie	08-07-2021

Dhr. E.W.A.C. Franken
Managing Director

TÜV NORD Nederland B.V.
Ekkersrijt 4401, 5692 DL Son en Breugel
tuv.nl

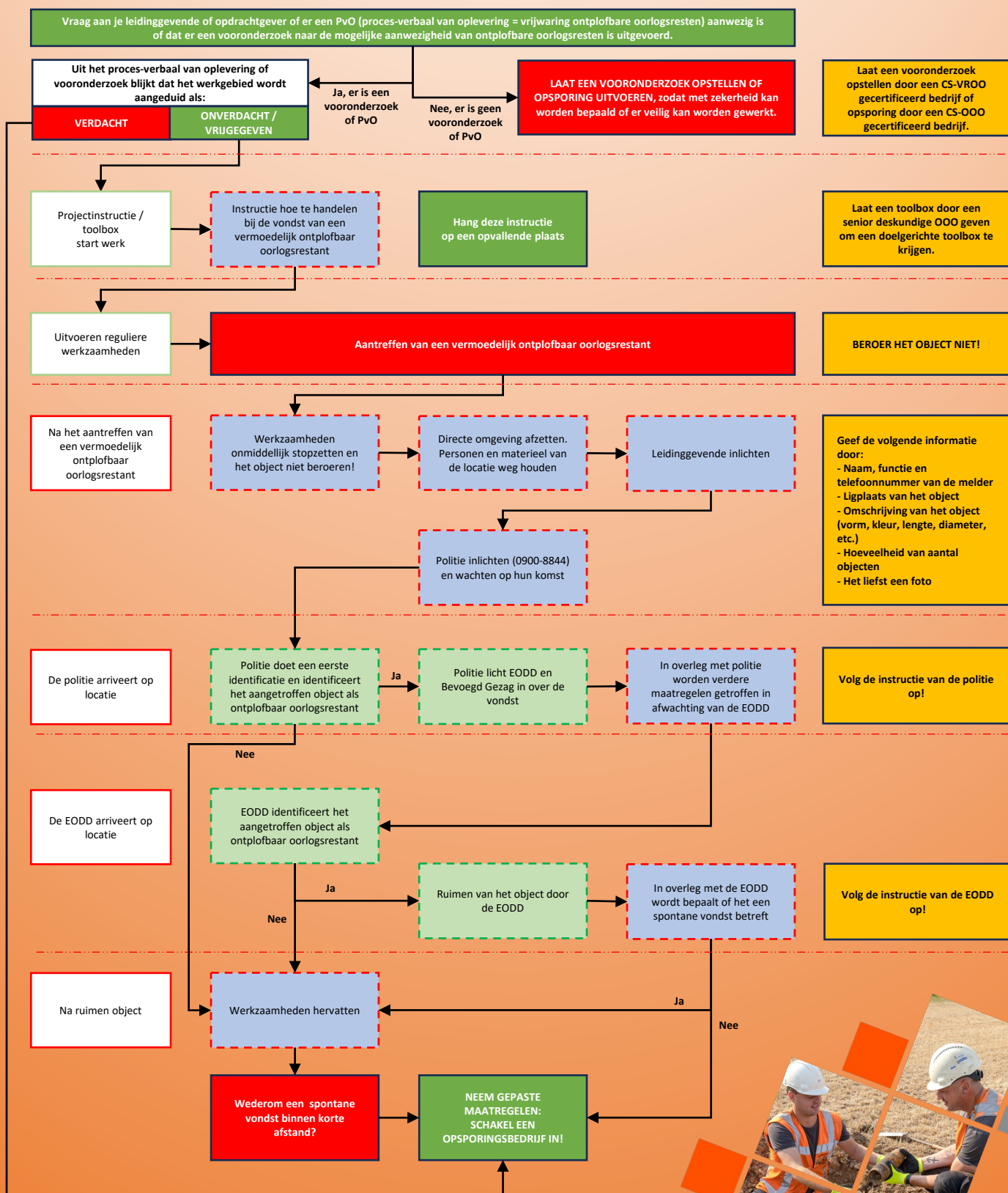
TÜV®

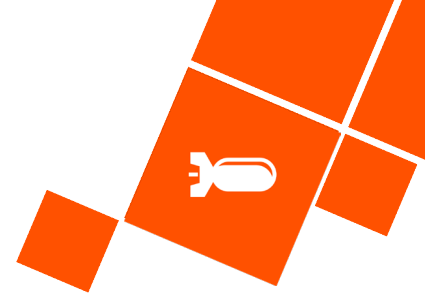

TÜVNORDGROUP

Bijlage 6.3: PROTOCOL

SPONTAAN AANTREFFEN ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN

6.4 Motivatie luchtfotobestelling

In bepaalde gevallen zijn er geen luchtfoto's besteld. Dit wordt als volgt gemotiveerd:

- Indien er geen kwalitatief goede luchtfoto's beschikbaar zijn van (kort) voor/na een gebeurtenis
- Bij schermutselingen en kleinschalige grondgevechten, waarbij er enkel schotenwisselingen met klein kaliber munitie hebben plaatsgevonden en/of waarbij het gebruik van (grotere kalibers) geschutmunitie achterwege is gebleven
- Bij beschietingen met vliegtuigboordwapenmunitie. Inslagen van vliegtuigboordwapenmunitie zijn niet waarneembaar op luchtfoto's
- Bij uit schriftelijke bronnen globaal bekende of niet/onvoldoende herleidbare bombardementen
- Indien reeds bekend is dat een gebied door meerdere (zware) bombardementen is getroffen, dan worden er luchtfoto's van de begin- en eindsituatie na het laatste bombardement besteld
- Bij bombardementen met kleine (cluster-)bommen. Inslagen van kleine bommen zijn niet waarneembaar op luchtfoto's
- Bij schadevermeldingen op basis waarvan de aard van de schade niet kan worden herleid of waarbij niet bekend is door welk type ontplofbare oorlogsresten deze werd veroorzaakt, alsmede het ontbreken van de gegevens over de locaties waar de ontplofbare oorlogsresten zijn neergekomen. Indien de aard van de schade wel herleidbaar is, dan dient deze bron te worden geverifieerd middels een andere bron.
- Bij noodlandingen van militaire vliegtuigen, omdat deze inmiddels zijn verwijderd
- Bij vliegtuigcrashes waarvan locaties niet direct herleidbaar zijn omdat er alleen een plaats- of straatnaam wordt genoemd. Bij een herleidbare locatie wordt alleen een foto van vlak na de gebeurtenis gebruikt, als men op latere foto's niets kan waarnemen
- Bij opgeblazen bruggen en kunstwerken waarvan de locaties reeds uit (geschreven) bronnen bekend zijn
- Gevechtshandelingen waarvan de (geschreven) bronnen, niet zijnde de luchtfoto's, afdoende duidelijkheid verschaffen over de door een gevechtshandeling getroffen locatie, waardoor er een afbakening kan worden toegepast
- Indien er een aan ontplofbare oorlogsresten gerelateerde waarneming door middel van de luchtfotoanalyse wordt gedaan, zonder dat er een koppeling met een geschreven bron kan worden gemaakt, dan worden geen extra luchtfoto's ingekocht om de dag of periode van de gevechtshandeling vast te kunnen stellen

Als er sprake is van de aanleg van militaire objecten, zoals stellingen, wapenopstellingen, loopgraven, verdedigingswerken, opslaglocaties van ontplofbare oorlogsresten, militaire kampementen en tankgrachten, wordt dit niet beschouwd als gevechtshandelingen, maar verdedigende maatregelen. In dit geval is het wenselijk om over luchtfotomateriaal van de eindsituatie te beschikken: het moment waarop verdedigende maatregelen zijn getroffen.

Bij grondgevechten in een gebied dat gedurende een langere periode aan het front heeft gelegen, zoals het Maasfront en het Betuwefront, wordt op de volgende wijze de luchtfotoselectie toegepast: de frontperiode wordt in zijn geheel gezien, waarbij de begin- en einddatum van de frontperiode leidend zijn bij het bestellen van luchtfoto's. Het uitgangspunt is dat de totale weerslag van de strijd het beste zichtbaar is op luchtfoto's van na de gevechtshandelingen.

6.5 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
2nd TAF	Second Tactical Air Force
ABTA	All Bombs in Target Area
ARTA	All Rockets in Target Area
A/C	Aircraft
D/H	Direct Hit
FO	Flight Officer
Jabo	Jachtbommenwerper
Kkm	Klein kaliber munitie
Lbs.	Ponden
MET	Military Enemy Transport
N/M	Near Miss
NRO	No Results Observed
NYR	Not Yet Returned
OO	Ontplofbare Oorlogsresten
PAG / Pag.	Pantser Afweer Geschut
Rly.	Railway
R/P	Rockets
TA	Target Area

6.6 Wijze benadering archiefbronnen

De wijze waarop archiefbronnen zijn benaderd, is hieronder beschreven:

- Heeft er een fysiek bezoek plaatsgevonden; en zo ja, wanneer en door wie?
Ja, voor alle archieven heeft er een fysiek bezoek plaatsgevonden, tenzij het archief reeds gedigitaliseerd was. Dit geldt voor het online krantenarchief Delpher, alsmede de toegangen 409 en 575 van het NIMH.
- Is een database met eerder verworven informatie uit een archief geraadpleegd?
Indien alle relevante stukken uit een archief reeds in bezit zijn, is er een (GIS) database van de uitwerkingen geraadpleegd.
- Is enkel de website van de archiefbewaarplaats geraadpleegd?
Nee, in geen van de gevallen is enkel de website van de archiefbewaarplaats geraadpleegd.
- Heeft de organisatie de bron zelf benaderd, of is dit uitbesteed aan derden - en zo ja, aan wie?
De organisatie heeft de bron zelf benaderd.
- Zijn van de archiefbewaarplaats enkel telefonische inlichtingen verkregen?
Nee, er heeft fysiek bezoek van de archiefbewaarplaatsen plaatsgevonden, tenzij de archieven reeds gedigitaliseerd zijn en de stukken via het internet kunnen worden ingezien.
- Is de bron op een andere wijze benaderd?
Nee, dit is niet van toepassing.